

De mindblowing Bijbel

Drie literaire stijlen

Stef Schagen
(M.Div)

Introductie

In de bijbel bonst het hart van God. Wie erin leest komt onder de invloed van de gedachten van God. Wie erin leest krijgt in de tekst te maken met de passies, het karakter en de wil van God. God is uit op onze affecties, heb ik ontdekt. Heeft God al onze loyaliteiten? Hebben wij heel ons hart aan Hem verpand? Wanneer wij de bijbel openen en Gods Geest tot ons begint te spreken, komen wij dan tot de overgave van aanbidding, op Gods altaar? Daar is God op uit, en Hij zal niet rusten tot Hij ons helemaal heeft, tot alles van Hem is.

Jezus zegt daarover: “En Ik, wanneer Ik verhoogd zal zijn van de aarde, zal alle mensen tot Mij trekken” (Joh.12:32). Het Griekse woord dat Johannes hier onder invloed van de Heilige Geest kiest is “ἔλκω”, “elko”, en dat betekent zoveel als achter je aan slepen (Engels: drag), trekken, aantrekken. Gods plan is altijd geweest om mensen weer terug te krijgen en Hij zal er alles aan doen om het voor elkaar te krijgen van Zijn kant. Het is Gods affectie voor ons die ons naar binnen trekt, waarom Hij naar beneden kwam en onder ons was. Jezus kwam om mensen naar God te slépen desnoods. Het Griekse woord elko (soms elkoeo) betekent in figuurlijke zin ook: “iemand trekken in de richting van waarden voor innerlijk leven, aantrekken”. Daar is de bijbelse tekst ook op uit. God wil erdoor onze affecties en waarden ombuigen richting Zichzelf en zo onze levens hemel-gericht maken (Col.3:1-2). David Ruis zong dat in de jaren negentig vaak: “Set your affections on things above”. De bijbel is Gods instrument daarvoor.

Maar hoe lees je de bijbel op een juiste manier? Dit onderwijs gaat eerst over de drie belangrijke, grote overkoepelende literaire stijlen en hoe je die moet lezen. Daarna gaat het over genre en literaire vormen die je tegenkomt binnen die stijlen. Ik geef dit onderwijs in het land met als doel dat wij in de gedachtewereld van God terecht komen en op Hem beginnen te lijken, dat wij beginnen te denken zoals Hij, en de dingen te zien zoals Hij. Het gaat eerst om Hem te kennen, niet om kennis krijgen, om het hart, meer dan om het hoofd. “Telkens wanneer iemand zich tot de Here bekeert, wordt de bedekking weggenomen en begint diegene te worden als het beeld, God, dat hij ziet” (2 Cor.3:15-16). Dat is Gods doel.

Hij is uit op onze affecties. Want God weet wat Augustinus predikte: “De mens wordt niet geregeerd door wat hij weet, maar door waar hij van houdt”. Inderdaad, zei Salomo, die er alles van wist, in Spreuken 4:23: “Behoed je hart boven al wat te bewaren is, want daaruit zijn de oorsprongen van het leven”. Ik hoop dat je door het lezen van de bijbel diep onder de indruk komt van wie God echt is, en dat het je liefde doet ontvlammen voor Hem en voor alles om je heen, en je vertrekpunten, je oorsprongen, zullen buigen richting Hem, Zijn voornaamste doel.

Veel leesplezier!

Appetizer

Wie zich verdiept in de bijbelse tekst is al direct bezig erin te ontdekken wat het probeert te zeggen en wat dat voor hem/haar betekent. Anders gezegd, wat de openbaring van God is en wat de waarheid is die God door de tekst aan de lezers probeert duidelijk te maken. De bijbel is een enorm rijk boek omdat het vol staat van de gedachten van God, en die zijn gegeven om onze levens en onze gedachten en affecties te 'shapen', te vormen.

Openbaring en inspiratie

De diepten van God zijn ons gegeven door de Geest van God die de gedachten van God door mannen van God op papier liet zetten (1 Cor.2:10). Zij schreven onder inspiratie van de Heilige Geest zoals een zeilboot wordt voortgedreven door de wind (2 Petrus 1:20-21). De tekst is dan ook God-geademd (2 Timotheus 3:16). Het begon met Gods besluit Zichzelf en Zijn gedachten kenbaar te maken.

Woordelijke inspiratie en syntax

Terwijl zij schreven onder de inspiratie van de Heilige Geest, kozen de schrijvers precies die woorden in het Hebreeuws en Grieks die God wilde om Zijn gedachten te communiceren, en daarmee geloven wij in de woordelijke inspiratie van de Schrift. Het was geen mechanisch dictaat maar een organisch door de Geest geleid proces hoe de tekst werd gepend en de bijbel tot stand kwam. Die gekozen woorden communiceren Gods waarheid en zijn soms zwanger van betekenis: zij hebben een diepte en rijkdom die het de moeite waard maakt om een woordstudie te doen. Maar dat niet alleen. Ook de woordvolgorde (syntax, hoe de woorden in verhouding tot elkaar staan in de zin of bijzin), de grammaticale vorm van werkwoorden (voltooid tegenwoordige tijd, verleden tijd, onvoltooide tijd, toekomstige tijd, gebiedende wijs, etc.) en zelfs de plaats van punten en komma's in de vertalingen, maken een dieptestudie buitengewoon boeiend voor wie de moeite daartoe nemen.

God kennen

Omdat de tekst door God ingegeven is, is de bijbel onfeilbaar, foutloos, en daarmee is de bijbel betrouwbaar. Je kunt ervan op aan omdat God niet kan liegen (Num.23:19, Titus 1:2). Het is de leidraad voor je leven, het kompas op je boot, de gebruiksaanwijzing van je bestaan, maar meer dan dat: het communiceert wat God bezighoudt, wat Zijn gedachten zijn, waar Zijn hart naar uit gaat, wat Zijn agenda, Zijn plan en Zijn diepste wil is voor ons, *wie Hij is en hoe Hij over dingen denkt*. Want meer dan zeggen "wat heb ik eraan?", gaat het uiteindelijk om Hem, om Hem te kennen, *up-close*.

Veranderde levens

En de bijbel heeft daarmee uiteindelijk één doel: Het doet iets met ons. Het begint met Gods openbaring maar leidt tot onze verandering. Immers, met wie je omgaat, op die persoon begin je te lijken. Wie met God vertrouwelijk omgaan, zullen steeds meer worden zoals Hij (Rom.8:28-29, 2 Cor.3:18). De bijbel heeft dan ook inmiddels ontelbare mensenlevens veranderd, samenleving en culturen vormgegeven, velen richting gegeven en talloze hongerige lezers geestelijk gevoed. Het is het eerst gedrukte, meest verkochte, meest gelezen en meest besproken Boek ter wereld. Bovendien is het het uniekste Boek: Geen enkel ander boek is over een periode van zo'n 1500 jaar ontstaan (1400 v.Chr.-95 n.Chr.),

geschreven door zo'n 40 auteurs die elkaar allemaal niet kenden of spraken, op zeker 3 continenten, door verschillende tijdperken, overheden en culturen heen, en is dan toch zo één in haar boodschap. De teksten zijn naadloos met elkaar verweven en leggen elkaar uit en vullen elkaar aan, en het grote verhaal, de meta-narrative, is intact gebleven al die tijd.

Meta-narratief: the God-story

Dit meta-narratief gaat van Gods ontwerp en het doel dat God met de mens had in Genesis 1-2 naar wat er misging in Genesis 3 tot aan het herstel van alle dingen in Openbaring 21-22, en geeft de lezer een eagle's eye view en verklaring van de werkelijkheid en finale ontknoping. Geen enkel ander boek geeft zo'n eenvoudige en tegelijkertijd bloemrijke, beschrijving van die werkelijkheid: dat wat buiten ons zichtveld achter de horizon is, de werkelijkheid binnenin onszelf in onze innerlijke mens en om ons heen. Al hebben wij geen ultieme verklaring van het kwaad in de wereld dat ook goede mensen overkomt, God liet zoveel zien van Zichzelf en waar het allemaal naartoe gaat, dat wij een heel eind komen. Bovendien geeft de bijbel het antwoord op de politieke problematiek en geestelijke strijd rondom Jeruzalem, en Gods plan met Israël als Zijn Abel, Jozef, Job, Zijn Knecht. Zo'n Boek kan enkel en alleen door God Zelf zijn ingegeven. Het meta-narratief, het grote verhaal, de God-story waar jij en ik deel van zijn, lees ik in twee delen: Genesis 1-11 gaat over Gods ontwerp en het probleem van de mens, Genesis 12-Openbaring 22 gaat over Gods oplossing, hoe God mensen tegemoet komt en toewerkt naar het herstel van alle dingen vanaf Openbaring 19 en met de 1^e komst van Jezus in de evangeliën en Handelingen. Als je Genesis 1-3 gelooft, dan heeft het zin om de rest ook te lezen want je hebt Genesis 1-3 of anders 1-11 nodig om waar de rest over gaat te plaatsen, te duiden. Het is namelijk Gods antwoord op de problemen en Zijn trouw aan wat Hij is begonnen.

Nieuwsgierig

Nieuwsgierigheid maakt dat je de bijbel opendoet. Dat is precies waar God op hoopt. Dat doet mij denken aan het verhaal van de brandende braamstruik in Exodus 3. God was in de struik verschenen (de vlam) en de struik verteerde niet. Terwijl Mozes de schapen van zijn schoonvader hoedde, zag hij het en dacht: Laat ik dat wonderlijke verschijnsel eens gaan bekijken. Daarmee was zijn lot bezegeld. Hij snelde op de struik af en ontmoette God. Ondanks herhaalde pogingen om aan Zijn roep voor hem te ontsnappen, lukte dat niet meer. God had hem gelokt door zijn nieuwsgierigheid op te wekken door het wonder. Laat zo het lezen van de bijbel ook jou naar binnen lokken in Zijn Aanwezigheid, dat je in Zijn greep komt en niet meer wegkomt. God is al bezig geweest je nieuwsgierigheid op te wekken waarom je de bijbel opendeed.

Een detective zijn

Maar hoe moet je de bijbel lezen? Waarover gaat het? Hoe leg je uit wat de tekst schrijft en wat God ermee beoogt? Allereerst willen wij voorzichtig zijn met het snel trekken van conclusies. Het is immers Gods Woord en wij willen Hem geen woorden in de mond leggen die Hij nooit gesproken heeft en daarmee verwachtingen scheppen die nooit uitkomen of een beeld van Hem creëren en communiceren naar anderen dat niet overeenkomt met Wie Hij werkelijk is. Wij willen exegese doen, uit de tekst halen wat de tekst zegt, geen eisegese, in de tekst leggen wat wij zelf denken of wat ons het beste uitkomt. Objectiviteit is nodig en detective zijn ook. Wanneer een detective op een crime-scene komt, dan kijkt hij goed rond, dan let hij op de details en op de samenhang van feiten om zo de waarheid te herleiden.

Eigenaardigheden en afwijkende details neemt hij mee en overweegt hij. Dus wanneer je de bijbel leest, wees zo'n detective: Wat zie je? Wat zie je niet?

Drie literaire stijlen

Wanneer je de bijbel opent, dan doe je er goed aan te weten dat God Zijn waarheden en gedachten communiceert door drie verschillende literaire stijlen. Die drie stijlen vragen om hun eigen benadering.

- 1. Vertelling**
- 2. Poëzie**
- 3. Verhandeling (discourse)**

Hoe moet je die literaire stijlen lezen? Elke stijl heeft zijn eigen handgrepen en vraagt om zijn eigen methode van interpretatie. In dit document geef ik je tips, tricks, tools en trucs om de dieptes op te zoeken van de bijbelse tekst. Bovendien moedig ik je aan om ook de andere stukjes te lezen op deze pagina Charm. Daarin ga ik in op de verschillende genres en taaltrucs als de perfectum propheticum in het OT Hebreeuws en de proleptische aoristus in het NT Grieks.

Veel leesplezier! En, moge de Geest van God je aanraken terwijl je begint te lezen en het hart van God in je beginnen te bonzen zodat je het geluid van God begint te horen. Immers, een klepel heeft zonder klok geen plek en geen klok maakt geluid zonder een klepel. Het verhaal, de bijbel, is de klok, Jezus is daarin de klepel. Zijn komst was lang van tevoren gepland en werd al gauw aangekondigd, in het 3^e hoofdstuk van de bijbel in Genesis 3:15 al. Klok en klepel: samen maken zij het geluid van de hemel.

De drie literaire stijlen

Wanneer je je bijbel opent en begint te lezen, welke literaire stijl heb je voor je? Dat bepaalt hoe je de waarheid moet distilleren, ontdekken.

1. Vertelling

Zo'n 44% van de bijbelse tekst is vertelling. God maakt gebruik van vertelling omdat Hij weet dat wij mensen van een goed verhaal houden. Door ons een goed verhaal te vertellen communiceert God Zijn gedachten en Zijn waarheid.

- a. **Karakter:** Een goed verhaal is net als een goede film op TV of in de bioscoop. Wat is het eerste dat je doet wanneer je je TV aanzet? Onbewust probeer je te achterhalen wie de karakters zijn en je begint je te identificeren met die karakters. Je vraagt je af: Wie is de good guy en wie de bad guy? Waarom zijn zij good or bad? Dat blijkt uit wat zij doen, en dat maakt je blij of boos. Wie heeft je sympathie? Wie hoop je dat er wint? Wie helpt wie? Wie is oprecht en wie bedient zich van onrecht om zijn eigen zakken te vullen, de meeste winst te behalen? Dat doet iets met je. Het maakt je blij of furieus, en in de bijbel is dat net zo. Dat is Gods bedoeling, die hoopt dat je net zoals de good guy wil zijn. Belangrijk als je een vertelling leest, is dus te ontdekken wie de karakters zijn. Zij maken het verhaal. Vertelling maakt gebruik van karakters.
  - **Protagonist en antagonist:** De schrijver pent wie de hoofdpersoon is die het verhaal bepaalt (protagonist), wie de bij-personen zijn en wie de tegenpersoon of tegenpersonen zijn (antagonist).
  - **Plat of rond:** Wanneer je op de karakters let, zijn zij plat of zijn zij rond? Dat wil zeggen: Geeft de tekst je één eigenschap of meerdere? Welke eigenschappen zijn dat? Voel je je aangetrokken? Een goed voorbeeld is Ruth en Orpa in Ruth 1. Het verhaal laat zien dat Orpa plat is: de enige eigenschap die van haar wordt beschreven is dat zij zich neerlegde bij Naomi's besluit dat haar schoondochters zich af moesten keren van haar en terug moesten gaan naar hun eigen land en familie toen zij terugkeerde naar Bethlehem. Ruths karakter is daarentegen rond. Ruth besluit zich daar niet bij neer te leggen maar zich aan haar schoonmoeder Naomi vast te klampen. Ze weigert los te laten. Meerdere keren zegt zij dat zij bij Naomi wil blijven.
  - **Herhaling voor nadruk:** De tekst maakt hier bovendien gebruik van herhaling voor nadruk door vier keer te herhalen wat Ruth zegt in andere woorden: dat zij Naomi niet in de steek zal laten maar voor de rest van haar leven bij haar te blijven, desnoods in een ander land dan het hare, in Israël. De schrijver doet dat om je aandacht te vestigen op een punt dat hij wil maken.
  - **Contrast:** De tekst maakt ook gebruik van contrast. Karakters staan niet op zichzelf maar in contrast met elkaar. Orpa en Ruth worden in contrast gezet met elkaar. De schrijver neemt je vervolgens mee in het verhaal en laat zien hoe het met hen afloopt. Wanneer je dat dan leest, dan poogt de schrijver je over te halen om te zijn als Ruth, in dit geval, en dezelfde keuzes te maken die zij maakte. Dat brengt mij op het andere over karakters:

- **Statisch of dynamisch:** Het andere dat je wilt doen wanneer je op de karakters let, is je afvragen: Zijn zij statisch of dynamisch? Dat wil zeggen: Blijft iemand zoals hij is of ontwikkelt iemand zich in het verhaal? Is het ten goede of ten kwade? Hoe loopt het met de karakters af? Ruth wordt deel van het voorgeslacht van David (Ruth 4) en van Jezus (Matt.1). Van Orpa horen wij niks meer. Saul ontwikkelt zich de verkeerde kant op, David ten goede. Paulus, de Saul van het OT die de gezalfde David vervolgde, vervolgde de David van het NT, Christus en Zijn Lichaam, de Gemeente, maar veranderde de goede kant op... De schrijver wil je laten zien dat goede keuzes maken loont en goed uitpakt en dat God mensenlevens kan veranderen, zelfs als zij tegen Hem zijn. Alsof hij zegt: Je kunt deel zijn van Gods plan. Hij wil je deelgenoot maken van Zijn agenda. Je kunt bij Zijn volk horen, en kijk eens wat er gebeurt wanneer je daarvoor kiest. Hij heeft een zegen voor je weggelegd wanneer je je bij Hem en Zijn volk aansluit en niet achterblijft, maar uit de boot stapt, jouw Naomi vastklemt en op weg gaat.
  - **Studie:** Let op hoe de karakters, de levens van de karakters, zich ontwikkelen en hoe het met hen afloopt. Zo kun je de levens bestuderen van Abraham, van David, van Saul, van Absalom, Salomo, Noach, Mozes, de apostelen, enz. Zo ging Jezus wel door moeiten, maar kwam tot overwinning en bij de Vader in heerlijkheid.
- b. **Setting:** Een verhaal begint met het geven van de Setting: **Tijd en Plaats**. Vraag je af: Wanneer speelt het zich af en waar? Waar speelt het zich af? Opnieuw is Ruth een goed voorbeeld.
- **Tijd:** Het verhaal begint met de lezer te vertellen dat het zich afspeelde in de tijd van de Richteren. Stop met verder lezen. Wat zegt je dat? Je zou terug moeten gaan en eerst Richteren moeten lezen voor je verder leest in Ruth. Je zou Richteren moeten begrijpen om Ruth goed uit te kunnen leggen. Wat is het thema van het boek Richteren? Het boek geeft het zelf meerdere malen: "In die dagen was er geen koning in Israël, eenieder deed wat goed was in eigen oog". En dan pent de schrijver van Richteren wat er dan gebeurt in Israël. Het gaat van kwaad tot erger en een hele stam wordt bijna uitgeroeid (Benjamin). Wat een puinhoop. Er klinkt in Richteren dan ook een roep om een Koning die God dient en de Wet handhaaft in Zijn volk.
  - **Plaats:** Het verhaal begint je te vertellen dat er hongersnood in Bethlehem was. Bethlehem betekent Huis van Brood. Hongersnood? Dat roept Jezus op die in Bethlehem geboren werd, en zei: Ik ben het Brood des Levens. De plaats van Zijn geboorte was al een profetische hint Wie Hij is en in Ruth klinkt de profetische roep om Hem al. Immers, die Koning die zou komen zal iedereen voorzien van hemels Manna, wat wij vieren met het Avondmaal... Maar dan staat er dat Naomi met haar man naar Moab gaat. Wat roept dat op in je herinnering? Waarom Moab of all places?! Vijanden van Israël. De Moabieten kwamen uit Lots incestueuze relatie met zijn dochter voort (zie Genesis). Slechte keus!, zegt de schrijver. Dat voorspelt dus niks goeds! En inderdaad... het gaat van kwaad tot erger: Naomi's man en schoonzonen sterven. Ze blijft alleen achter met haar schoondochters. Later zou zij zelf verklaren dat zij van "aangenaam" (haar naam) naar "bitter" was gegaan. Maar ook dat zij door Gods hulp en zegen gezegend werd. Waarom was dat zo?
- c. **Plot:** Het verhaal ontwikkelt zich langs de weg van spanning en ontknoping. Het kent een begin, een spanningsboog, conflict, confrontatie en ontknoping (eind goed, al goed). God is de Held die ingrijpt en opkomt voor wie voor Hem kiezen. Let op de

keuzes die de karakters maakten tijdens de oplopende spanning, wat de karakters deden, en hoe zij terecht kwamen. Welke keuzes maakte Naomi? Zij keerde terug naar Bethlehem en naar haar volk, en Ruth ging mee, en dat was het begin van de ontknoping en grote zegen, voor haar, voor Ruth, voor Gods grote heilsplan. Inspireert de tekst je tot goede keuzes maken?

2. Poëzie

Zo'n 33% van de bijbelse tekst is in een poëtische vorm, poëzie. Waarom zou God Zijn kostbare waarheden en gedachten nou toch in poëtische, dichterlijke, op zingende toon communiceren aan Zijn lezers? Poëzie is voor meissies met blonde pijpenkrullen, denk je misschien. God maakt gebruik van poëzie omdat Hij onze innerlijke affecties wil betrekken in Zijn gedachten en deze naar Zich toe wil buigen. Hij is uit op onze diepste innerlijke, zielenroerselen en Hij weet dat wij mensen door muziek en rijm geraakt worden. Hij doet dat door tot ons te spreken in een beeld.

Beeld: De kracht van poëzie is dat het gebruik maakt van beeld. En een beeld spreekt vaak tot de verbeelding en grijpt ons hart. Waar vertelling gebruik maakt van karakter maakt poëzie gebruik van beeld om een waarheid of gedachte te communiceren. Het pakt je. Bijvoorbeeld: "Met U immers loop ik op een legerbende in, met mijn God spring ik over een muur" (Psalm 18:30). Zie je het voor je? Of: "Ik ben als een leren zak in de rook maar Uw verordeningen ben ik niet vergeten" (Psalm 119:83?). Of: "Mijn dagen verdwijnen als rook, mijn gebeente gloeit als een vuurhaard; mijn hart is verzengd en verdord als gras, want ik vergat mijn brood te eten....ik ben gelijk aan een pelikaan in de woestijn, ik ben als een steenuil te midden der puinhopen; ik kan niet slapen... ik gelijk op een eenzame vogel op het dak. (Psalm 102:4-8). Psalm 53:3 in The Message: God steekt Zijn hoofd uit de hemel, Hij kijkt rond, Hij is op zoek naar iemand niet dwaas, 1 man, zelfs, God-verwachtend, alleen maar 1 God-klare vrouw". Klaagliederen 3:10, 12: "Hij (God) is mij een loerende beer, een leeuw in verborgen schuilhoeken. ... Hij heeft zijn boog gespannen en mij gesteld tot doelwit voor zijn pijl". Of Jesaja 63 waarin God als een Krijger wordt afgebeeld die uit de strijd terugkomt in helrode klederen vanwege het bloed dat aan Zijn kleren spatte toen Hij afrekende met de natiën die aan Zijn beminde Israël waren gekomen en God het niet langer kon aanzien. Of Jeremia 31 waar God zegt: Is Efraim Mijn troetelkind, mijn lievelingszoon dat ik gedurig weder aan hem denken moet?! Of Hosea, die beeldend Gods boodschap uitbeelde door een publieke vrouw in huis te nemen en trouwen, die vervolgens weer de markt opgaat, waarna Hosea haar weer terugneemt. Wat zegt Hosea daar over Gods trouw aan Zijn vrouw, Israël? Of Ezechiël 16 over Jeruzalem, dat afgebeeld wordt als een weggegooide baby in een veld terwijl de navelstreng nog niet was doorgeknipt. Je lag daar te trappelen in je bloed en er was niemand die zich over je ontfermde. En toen kwam Ik voorbij... En daarna: Je groeide bij mij op en werd een bloedmooie vrouw... je zag er schitterend uit omdat Ik je tooide met mooie klederen en sieraden. Maar toen de bruiloft met Mij kwam, wilde je niet en liep je naar de andere goden. Of Sefanja 3, waar God wordt afgebeeld als een juichende Held die met een schreeuw van verrukking bij het zien van het

herstelde Jeruzalem om de rondte draait om Zijn eigen as als een juichende, dansende God. Beeld is krachtig. Het pakt je.

- a. **Hoe moet je poëzie lezen?** Niet te veel tekst tegelijk. Verlangzaam je tempo. Laat het beeld je pakken, op je inwerken. Spreekt het je moed in? Wordt je erdoor gegrepen? Springen de tranen je in de ogen van ontroering of bewogenheid? Pakt het je hart? Je emoties en je affecties worden betrokken in Gods waarheid, waar je hart naar uitgaat worden geraakt. Dat is de bedoeling. Veroverd God de loyaliteiten van je hart en neemt Hij die voor Zichzelf?

3. Verhandeling

Zo'n 23% van de bijbelse tekst is een verhandeling. In het Engels is dat discourse. De schrijver houdt een betoog. God vertelt ons Zijn eenvoudige, logische waarheden door een betoog op te zetten en daarbij maakt de schrijver die door Gods Geest is geïnspireerd gebruik van argument.

- a. **Argument:** Waar vertelling gebruik maakt van karakter en poëzie van beeld, daar gebruikt de schrijver die een betoog houdt om Gods gedachten en waarheden te communiceren argument. Hij bouwt het betoog op door logische argumenten aan elkaar te rijgen en trekt dan conclusies. Een goed voorbeeld vindt je in de epistels van Paulus en de apostelen. De Romeinenbrief is een voorbeeld van een betoog, een verhandeling. In Romeinen 1-7 pent Paulus een theologie van rechtvaardiging door geloof, in Romeinen 6-7 over de doop, de dood en de opstanding van degene die gelooft en de gevolgen, en dan in Romeinen 8 trekt Paulus de conclusie: "Zo is er dan nu geen veroordeling voor wie in Christus Jezus zijn...". Wanneer je leest "zo dan" of in andere vertalingen "daarom dan", dan zou je eigenlijk moeten stoppen met verder lezen en eerst teruggrijpen naar Romeinen 1-7 waarin Paulus lang zijn betoog opbouwt met argumenten om tot zijn slotconclusies te komen in Romeinen 8. Daarom. Waarom? Nou, dat lees je daar.
- b. **Hoe lees je verhandeling?** Volg de gedachtenlijn die de schrijver opbouwt, zijn betoog. Let daarbij op verbindingswoorden als "daarom", "waarom", "dus", "dan", "nu", "zo", "want", "omdat", en dergelijke. Een goed voorbeeld is Hebreeën 12:1: "Daar wij dan nu zulk een grote wolk van getuigen rondom ons hebben, laten wij de wedloop lopen met volharding en alle last afleggen die ons hindert!" Het enthousiasme springt je tegemoet vanaf het papier, maar "daar wij dan nu" zou je terug moeten laten kijken naar Hebreeën 11 in die wolk van getuigen, en welke mannen en vrouwen van God daar genoemd zijn. Wat was hun drijfveer? Wat zagen zij komen? Wat betekent dat voor ons, die erbij gevoegd zijn? Als zij doormidden gezaagd werden om wat zij zagen komen (Jesaja onder de goddeloze regie van Manasse), is het dan teveel gevraagd van ons om met onze petty sins af te rekenen, onze jaloesheid of, in het kader van de Hebreeënbrief, onze laksheid?!
- c. **Conclusies:** Welke argumenten worden door de schrijver gebruikt om tot de conclusies te komen die hij pent? Neem de tijd daarover na te denken. Laat die argumenten op je inwerken.

- d. **Kernwoorden die verbinden:** Let op kernwoorden als “liefde”, “haat”, “licht”, “duisternis”, “kennen”, “kennis”, “lichaam” (en alles wat bij lichaam hoort zoals oog, oor, mond, voeten). Worden zij in contrast geplaatst? Wat zeggen die kernwoorden? Waartoe leiden zij?

Tips, tricks, trucs en tools op een rijtje

Hoe je te werk gaat wanneer je een verhaal leest is hiervoor beschreven. Bij deze nog allerlei tips, tricks, trucs en tools op een rijtje.

1: Wat vertelt de schrijver je over de karakters?

- Het 1^e dat je doet als je een film kijkt: Wie is de good guy en wie de bad guy?
- De moraal van het verhaal:
- Goed overwint
- God is de Held
- Welke keuzes maakten ze?
- Welke karaktereigenschappen hadden ze waarom ze een good guy of bad guy waren? enz.
- Voorbeelden:

Rachab: Wat zegt de tekst in Jozua 2 over Rachab, ondanks dat zij een publieke vrouw was die een B&B runde in Jericho? Hoe eindigt het met haar? Haar geloof leidde tot geloofsactie, tot haar redding, maar ook tot meer... zie Matt.1:1-14.

---Wat zou de schrijver je proberen duidelijk te maken?

---Roept dat een ander op? Abram! Genesis 15:6!

---En vanuit Genesis 15:6 andere teksten zoals Habakkuk 2:4, Rom.1:16.

Nehemia: Nehemia was een wijnschenker, zegt hij zelf (Neh.1:11). Wat zegt je dat? Hij was een vertrouweling van Arthasastha... Hoe was hij dat geworden? Hoe had hij de baan gekregen? Zegt dat iets over zijn karakter? Waarom vertrouwde Arthasastha Nehemia?

Een wijnschenker proefde de wijn eerst om te kijken of er geen vergif in was gedaan. In het geval van Nehemia bijzonder pikant detail: De vader van Arthasastha, Ahasveros (van Esther. Engelse naam: Xerxes en van Arthasasta: Artaxerxes) was omgebracht in zijn slaapkamer door iemand aan het hof. Wat vertelt zijn naam ons? Nehemia: De Here troost. Profetische boodschap, Gods agenda.

---Wat zou de tekst je kunnen vertellen? Wees een man van karakter, van vertrouwen, van eer, van respect, en je wint aan invloed bij anderen? ☺

---Zijn er karaktereigenschappen waar je van af moet?

Daniël: Wat laat de tekst je direct zien in de eerste verzen van de opening van het boek? Zegt je dat iets over Daniëls hart en karakter?

-Hij was een aanbidder met een groot hart voor de dingen van God.

-Hij maakt gebruik van herhaling voor nadruk: Daniël pent 2x in 1:1 dat Nebukadnezar de instrumenten van aanbidding van God in de tempel van zijn eigen goud brent. Wat zegt dat? Is Daniël er verontwaardigd over? Dat laat zijn waarden zien.

-Daniël neemt vervolgens een besluit.

-Dat het boek in de Joodse volgorde van de Tenach (OT) onder de Ketuvim, Geschriften, is gerangschikt, niet onder de Nevi'im, de Profeten, zegt iets over het thema: Hoe hou je je staande als godvrezende in een goddeloze omgeving onder de volkeren? Meer dan eindtijdprofetieën, gaat het boek over Daniels keuzes en Gods reactie.

2: Maakt de schrijver gebruik van contrast?

Contrast in de bijbelse tekst is een middel om een punt te versterken.

Voorbeelden:

-**Spreuken**: De rechtvaardige tegenover de onrechtvaardigen, de godvrezenden tegenover de goddelozen, de wijze man in vergelijking met de dwaas.

-**Psalm 1**: De man die met God wandelt en de man die dat niet doet. Let op hun einde.

-**Gideon en Abram**: Gideon had een vlies nodig, Abram reageerde direct zonder extra bevestigingen. Wij gebruiken Gideon als voorbeeld van een held maar de tekst laat eigenlijk zijn ongelof zien. Maar ook: God komt je ongelof tegemoet.

-**Mozes en Abraham**: Mozes had de Wet maar geen geloof (Numeri 20:12), Abraham had de Wet niet maar vervulde die geheel door in geloof te leven (Gen.26:5). Punt: Geloof is hoe je gerechtvaardigd wordt (Gen.15:6, Rom.1:16-17)), niet door eigen kunnen. God reageert op het geloof dat Hij bemerkt en ziet bij mensen.

-**Zacharias' reactie op de Gabriel en dat van Maria**: Waaraan zal ik dit weten? Onthulde zijn ongelof, zei Gabriel (Lucas 2:18-22). Maria zei eenvoudig: Mij geschiede naar Uw Woord (1:38).

Opmerking:

-Lucas zet in zijn evangelie vrouwen neer als Gods dienaars terwijl in de samenleving van toen vrouwen 2^e rangs burgers waren.

-Zo doet hij dat ook met herders, die gezien werden als dieven, en met Samaritanen.

-**Sauls reactie op Samuels** reprimande in 1 Samuel 15 en **Dauids reactie op Nathans** bestraffing na zijn overspel met Bathseba in 2 Samuel 12. Nathan corrigeert David door hem een hartverscheurend verhaal te vertellen van een oilam dat alles was wat een gezin had en waar de kinderen mee speelden. Hij deed een direct appeal op Dauids hart van compassie, en daarmee ontlokte hij Dauids reactie.

Boodschap: De schrijver poogt je te overtuigen tot het goede, om je te brengen tot voorspoed, door je het einde van hun wegen te laten zien en die te vergelijken.

4. Let op details in de tekst

-**Gibe Sauls in 1 Samuel 11:4, 15:34** verwijst naar Richteren en wat daar gebeurde. God koos Zijn 1^e koning uit Benjamin... waar een schanddaad was gepleegd waarna de 11 andere stammen bijna hun broer Benjamin, de stam, uitroelden.

-**De Agagiet Haman (Esther 3:1) en de Benjaminit Mordekai uit Kis (Esther 2:5)**. Dat roept een geschiedenis op van Exodus 17 en 1 Samuël 15.

-**Petrus verblijft in huis bij Simon, de leerlooier (9:43, 10:6, en later 10:32)**. Lucas pent dat 3x. Herhaling voor nadruk. Waarom? Leerlooiers waren ceremonieel onrein volgens de Torah omdat zij met uitwerpselen in aanraking waren in hun werk. Leerlooiers hadden een veracht beroep in de Joodse samenleving, en zij stonken zo erg dat hun vrouw van hen mochten scheiden als zij het niet meer uithielden.

4. Let op persoonsnamen en plaatsnamen

-Hebben ze betekenis? Zeggen ze iets?

-“Moab” in Ruth 1.

-Waar komen de Moabieten vandaan?

-Hoe stelden zij zich op tegenover Israël?

-Wat had God gezegd over hen?

-Hoe tragisch was het dat Mozes, volksheld, sterft in hun velden (Deut.34)!

Waarom daar? Zie Numeri 20:12!

-Hoe onhandig was Elimelech's keuze naar Moab te gaan (Ruth 1). Hij deed zoals iedereen in de tijd van Richteren wat goed was in eigen oog?

-Kun je dan voorspellen het af zou gaan lopen? Erg slecht! Het begon al slecht met hongersnood in Bethlehem, maar in Moab raakt Naomi al haar dierbaren kwijt. Haar naam betekent “aangenaam” maar ze noemde zichzelf bij terugkeer “bitter”. Toch veranderde haar situatie: Door Ruth werd zij uiteindelijk vet gezegend (Ruth 4).

-“Bethlehem” in Ruth 1 en Mattheus 2

Jezus in Bethlehem geboren. Hij zegt: Ik ben het Brood des Levens” (Joh.6). Waar doet je dat aan denken? Manna van Mozes uit de hemel. Het wees vooruit naar Jezus die zou komen en voor altijd alle honger zou verzadigen.

Zie je een verband met Jozef in Genesis: Hij verstrekke aan de hele wereld brood?

-“Moab” in Ruth 1

Wie waren de Moabieten?

Wat zegt je dat? Slechte keuze van Naomi!

-“Gibe (Sauls)” in 1 Samuel

Wat is daar zo van betekenis aan?

Lees Richteren.

Geen wonder dat Saul zo schuchter was?

-“Efraïm” in Jeremia 31:20

Waarom doet je dat denken?

Jozef!

“You made me fruitful in the land of my suffering”

Waarom vergelijkt God Israël met Efraim? Waarom zegt Hij niet gewoon “Israël”?

-“Jakob” in Lucas 1:32-33

Waarom zegt de engel Gabriël dat Jezus zal regeren over het “huis van Jakob”?!

Wat zegt je dat?

Bijvoorbeeld over het onderscheid tussen de Gemeente en Israël in Gods heilsplan?

Haalt Gabriël hier een OT tekst aan? --- 2 Samuel 7:12-16.

5. Ken de voornaamste gedachte van een boek

-Wanneer je dan het met die bril op het boek gaat lezen, dan interpreteer je de verhalen in de lijn van het punt dat de schrijver wil maken.

-**Richteren:** “In die dagen was er geen koning in Israël, ieder deed wat goed was in eigen oog”. Het staat er nota bene 4x (17:6, 18:1, 19:1, 21:25), en sluit ermee af.

-De afsluiting is dramatisch: Na de schanddaad in Gibeon in Richteren 19 ontstaat er een burgeroorlog in Israël en wordt bijna een hele stam uitgeroeid.

-Het verhaal begint in vers 1 met “toen er geen koning in Israël was”.

-Met andere woorden: De schrijver laat je zien wat er misgaat om er geen goed leiderschap is dat God vreest en het volk leidt. Het ontaardt en wordt van kwaad tot steeds erger in Richteren. Kijk nou uit!

-Wat vertelt het je? De verhalen laten zien dat als mensen niet met God rekening houden, er van alles misgaat.

Simson luistert niet naar zijn ouders, neemt een meisje uit het verkeerde volk, het kost hem zijn ogen en zijn leven.

-Het vertelt ook dat God ondanks deze dingen groter is en Zich laat zien in kracht, Zijn volk tegemoetkomt wanneer zij op de knieën gaan... Het zegt je iets over het karakter van God en over de glorie van God, en dat Hij in staat is met kromme stokken rechte slagen te slaan. Hij is in staat ook jou en mij te gebruiken voor Zijn glorie. 😊

6. Let op personificatie.

Soms staat een naam/iemand symbool voor iets groters, een groep of iets dergelijks.

-**Jesaja 14:4 en 12:** De koning van Babel (vers 4) staat symbool voor het Babylonische Rijk maar ook voor de antichrist (vers 12, morgenster). Jesaja 14 is dan ook een zowel een profetisch woord over de val van het Babylonische Rijk (538 v.Christus) als over de ontknoping van de wereldgeschiedenis in Openbaring 19-20. Zie ook Lucas 10:18.

-**In de Profeten: Jeruzalem** of Sion staan soms symbool voor Israël.

-**Apocalyptisch genre**

Het Beest in Openbaring 13: Het genre van Openbaring is apocalyptisch.

Dat wil zeggen dat het zeer symbolisch moet worden genomen. In de eindtijddiscussies nemen sommigen een letterlijke betekenis: het Beest is... of de Antichrist is...

Maar het is beter te zeggen dat het Beest symbool staat voor iets dat de hele geschiedenis door aanwezig is: De beschrijving van het Beest is een verwijzing naar Daniel 7 waar het over politieke/staatkundige overheden gaat. Daarom is het aannemelijk om te zeggen dat het Beest over politieke systemen gaat die mensen bij Christus vandaan willen halen en in aanbidding van de draak, Lucifer, willen brengen. Die zijn er altijd geweest, evenals de strijd tussen God en Lucifer, en bij de finale ontknoping zal het tot een climax komen.

Hetzelfde geldt voor de Valse Profeet: Dit is niet zozeer iemand of iets, maar een geestelijke macht van misleiding. Het doel is mensen te misleiden met leugen om hen van de waarheid van God af te brengen richting de draak. Dit gebeurde al in Genesis 3 toen die kwam in de vorm van de slang om Eva te misleiden en zo ook Adam te corrumpen.

7. Lees het hele verhaal uit

-Hoe loopt het af? Welke keuzes maakten de spelers?

-Was er onrecht?

-**Het liefdessprookje tussen Mikal en David** eindigt in 2 Samuel 6 met Mikals bitterheid. Een slecht huwelijk. Het begon in 1 Samuel 17. Wat gebeurde er tussen Mikal en David in de tussentijd? Let op haar huwelijk met Palti in 2 Samuel 3. - Verklaart dat Mikal's bitterheid?

-Je kunt de hele preek erover op YouTube kijken bij House of Heroes.

8. Profetie lezen: Progressieve vervulling (in fasen)

-Zoals de tekst van de bijbel is gekomen als progressieve openbaring, steeds een beetje erbij, zo heeft profetie in de bijbel een progressieve vervulling.

-Profetie heeft vaak een onmiddellijke vervulling en meerdere vervullingen daarna en een ultieme vervulling bij de ontknoping van de geschiedenis.

-Een eigenschap van OT Profetie is dat het geen onderscheid maakt tussen gebeurtenissen die allemaal in één Profetie komen.

Bijvoorbeeld:

- ◇ **2 Samuel 7:12-14** gaat over Salomo, maar ook over de andere koningen na Rechabeam en ultiem uiteindelijk de Messias die de erfgenaam is van de Troon van David en voor eeuwig zal regeren over Jakobs Huis (Lucas 1:32-33, Heb.1:5, Psalm 2:6-7, Psalm 132:11, Psalm 110:1, Jes.9:5-6).

9. Let op volgorde in lijsten

Volgorde in een lijst heeft vaak te maken met prominentie in rol in Gods verlossingsprogramma.

-**Jesaja 19:24**: "Israël 3^e naast Egypte en Assyrië": 3^e? Israël zal de laatste zijn nadat God de volkeren heeft binnengehaald, Zijn verzoening heeft aangeboden, in het

erkennen van hun Messias" (Zach.12:10, Rom.11). Inderdaad: "Vele eersten zullen de laatsten zijn, vele laatsten de eersten" (Matt.19:30).

-**Openbaring 7:5** "Juda" staat eerst in de lijst met de 12000 uit de stammen van Israël, terwijl Ruben de oudste zoon van Jakob is. Waarom is dat? Een verwijzing naar Genesis 49:8-10 en de prominentie van Juda in Gods heilsplan. Is daarom het verhaal van Juda met Tamar in Genesis 38 opgenomen? Ja, volgens het geslachtsregister van Jezus in Mattheus 1:1-14.

10. Een idioom

Een idioom is een taal-tool om een punt te maken. Het is niet de bedoeling het letterlijk te nemen maar om iets naar voren te trekken, uit te vergroten of prioriteit te geven.

Maleachi 1:3: "Jakob heb Ik liefgehad, Esau heb Ik gehaat".

Lucas 14:16: "Indien iemand tot Mij komt en niet haat zijn vader en moeder..."

Exodus 20 Volgens de Tien Geboden moet je je ouders eren. Bedoelt God hier dan dat je ze nu in het NT moet haten?

---Het gaat hier om een idioom: Voorkeursliefde van God voor Jakob, en om een tweeledige betekenis in Lucas 14:16: "opzijzetten voor", "voorkeursliefde boven".

13. Let op herhaling voor nadruk

-Herhaalt de schrijver iets? Dan wil hij je aandacht op iets vestigen.

-De schrijver herhaalt iets om nadruk te leggen, een punt te maken.

-**2x staat er dat Mikal David liefhad** in 1 Samuel 18 (:20 en :28). Hoe kan het dat het eindigt zoals het eindigt in 2 Samuel 6, met zoveel cynisme en bitterheid? Wat is er ondertussen allemaal gebeurd?

-**2x staat er dat Petrus bij een leerlooier verblijft (Hand.10, 11).**

-**Efeziërs 1:** Er staat 3x dat de Efeziërs er zijn "tot lof van..."

14. Let op allusie (zinspeling/toespeling)

-Parallele verhalen worden vergeleken. Overeenkomsten.

-Soms zinspeelt de schrijver op een eerder verhaal of hij vergelijkt het ene met het eerdere.

- **Jezus' wonderbare spijzigingen en die van Elisa** (2 Kon.4:42-44). De wonderen zinspelen op die van Elisa. Boodschap: Veel meer dan Elisa is hier: Jezus, God zelf. Uitnodiging? Zou je niet in Hem willen geloven en achter Hem aan willen gaan?

- **Saulus' bekering (Hand.9, 26) en Saul in 1 Samuel 15**

-De OT Saul vervolgde David, de OT gezalfde des Heren.

- De NT Saul Christus, die uit David kwam en de Gemeente dat Zijn Lichaam is, de NT Gezalfde des Heren.
- Maar er is hoop voor Saul met Jezus! God kan de ergste vervolger omturnen in de grootste aanjager/promotor van Christus.

- Nehemia 9:17 haalt Exodus 34:6-7 aan.

- Vergelijk:

- Mozes en Nehemia doen beide voorbede voor de zondige mensen die zij leiden.
- Beiden dienden onder een vreemde koning.
- In beide zijn de Israëlieten buiten hun land geweest.
- Mozes bad ten tijde ná het uitleiden van het volk uit Egypte, Nehemia bad ten tijde dat vele van de Israëlieten terugkeerden.
- In beide verhalen is Gods genadige karakter de basis voor hun voorbede.

- Mattheus 2 roept Exodus 1-2 op. Mattheüs 2 is een parallelle vergelijking van Exodus 1-2. Mozes en Jezus worden vergeleken. Hun omstandigheden of gebeurtenissen zijn vergelijkbaar. Het zijn de twee middelaren van twee verbonden. Mattheüs toont aan dat Jezus de vervulling is van Deut.18:15, Mozes' vooraankondiging van Jezus (zie ook Hand.3:22).

- Vergelijk:

- Twee vreemde koningen terroriseren de Israëlieten in beide verhalen.
- Herodes doodt de baby's in Israël, zoals Faraó de baby's in Egypte destijds.
- In beide redt God een speciale baby.
- Hij redt Jezus zoals Hij Mozes redde.
- In Mozes' geval is hij gespaard van de dreiging van Egypte, Jezus werd gered door naar Egypte te gaan.
- Beide komen uiteindelijk *úit* Egypte om God in Israël te dienen.

Wat zegt dit qua betekenis?

- Matteüs stelt Jezus voor als de nieuwe Mozes, zoals Mozes maar beter dan hem.
- Beide zijn verlossers van Gods volk, profeten, priesters en spreekbuizen van een verbond tussen God en mensen.
- Beide spreken Gods instructies op een berg.
- Beide besteden 40 dagen in afzondering in de wildernis zonder voedsel en water.
- Beide hebben Gods straling op hun gezichten.
- De Hebreeënbrief legt de vergelijking en contrast van de beide verbonden door middel van verhandeling, Matteüs doet het door middel van parallel plot met twee personen.

- Johannes 1:1 wijst terug naar Genesis 1 (het Woord).

- 1 Samuel 1 Hanna en Peninna herinneren de lezer aan de rivaliteit tussen Sara en Hagar, en tussen Lea en Rachel.

- Wat zegt je dit als je het leest? Een man met twee vrouwen is geen succes, daar komen problemen van.
- De bijbel begint dan ook met een man met een vrouw als Gods ontwerp.
- Elke afwijking daarvan leidt tot jaloezie, nijd en competitie.
- Oudsten moeten mannen van een vrouw zijn (1 Tim.3, Titus 1).

15. Neem niet alles letterlijk

- “Dag en nacht” in Psalm 1 is een poëtische uitdrukking (heel je leven is erdoor genomen)
- “Zevenmaal daags loof ik U” in Psalm 119 is een getal van volkomenheid. Volkomen loof ik U. Dat wil niet zeggen dat je de Psalmist niet mag volgen in dat 7x te doen, maar het staat symbool voor iets diepers: Alles is van God. Ik prijs Hem met heel mijn leven.

16. Hyperbool: De schrijver doet een boude uitspraak om je te shockeren, je aandacht te pakken en aan het denken te zetten. Je vergeet het nooit meer, dat is de bedoeling. 😊

- “Houw je hand af, ruk je oog uit” (Matt.5:30, 18:8; niet letterlijk nemen, zo is het niet bedoeld; maar: wees rigoreus in het afrekenen van zonde in je leven).
- Matteüs 18:6 over de molensteen om de nek van wie kinderen tot zonde verleiden.
- Origenes van Alexandrië nam Matt.19:12 “... er zijn gesnedenen die zichzelf gesneden hebben ter wille van het Koninkrijk der hemelen” wel letterlijk en werd een eunuch. Hij zal een uitstekende koorknaap zijn geweest. 😊

17. Maakt de schrijver gebruik van ironie, sarcasme en humor?

- ~ *Ironie* is het verschil tussen de oppervlakte betekenis en de diepere betekenis.
- ~ Het tegenovergestelde gebeurt dan je zou verwachten.

Ruth 1:1-5, “hongersnood” in “Bethlehem”?

-Dat is het tegenovergestelde van wat je zou verwachten in het Huis van Brood.

- Welk punt maakt de schrijver hier?
- Ligt er een vloek op het land wegens afgoderij (Dt.28, Lev.26)?
- Is er een profetische boodschap in de ironie?
- NT: Jezus, Ik ben het Brood des Levens.

- ~ *Sarcasme of satire* is het belachelijk maken van iemand of een eigenschap om te zeggen: Dit zou je eigenlijk niet moeten doen.

Galaten 5:15 “Wanneer jullie elkaar bijten en vereten, zie dan toe dat jullie niet door elkaar verslonden worden!”

- Welk punt maakt Paulus?
- Hou ermee op en doe niet zo kinderachtig?

~ *Humor maakt een punt?*

Is God enkel omni-somber, omni-serieus? In de humor zit een boodschap.

Voorbeelden:

- **Bileams ezel** zag meer dan de beroemde waarzegger omdat God het de ogen geopend had, en het sprak met een mensenstem. Zo werd de trots van Bileam neergehaald, vernederd. De NT schrijver Petrus refereert eraan met sarcasme/spot in **2 Petrus 2:16**. Maar ook: God kan iedereen gebruiken. ☺

- **2 Kro.12:13** - Jullie hoeven mij niet te betalen voor mijn geestelijke diensten. "Vergeef mij dit onrecht."

- **1 Samuel 21:10-15**, David bij Achis. Achis: "Heb ik gebrek aan krankzinnigen?" **Lacht God hier over de Filistijnen?**

- **1 Samuel 17 – David en Goliath**: De nieuwste (new kid on the block) en jonge tiener op het veld (David kon niet eens Sauls harnas dragen) neemt het in zijn eentje op tegen de grootste reus van het kamp van de vijand en legt hem neer. *Betekenis*: In de humor zit de Boodschap dat God groot is en als Hij met je is, zelfs de kleinste ongeoefende man een reus van 3.25m neer kan leggen.

-**2 Samuël 6**: David haalt de Ark weg bij de Filistijnen ... Uzza getroffen... 'Weg met de ark', dacht David. 'Dat ding gaat mij nog mijn leven kosten!' Maar de Here zégende het huis van Obed-Edom...Daarop haalt David de Ark naar Jeruzalem. ☺ In de humor zit een Boodschap? God is toch genadiger dan wij denken?!

-**Richteren 3:15**, Ehud, rechtsgehandicapt, legt Eglon, een zeer zwaarlijvig man(humor?, :17) om.

- Welk punt maakt de bijbelse tekst met humor hier?
- God gebruikt je in je handicap!
- God is groter dan jouw beperkingen.
- Jouw beperkingen zijn Gods mogelijkheden.

-**Handelingen 26**: Een Hebreeuws sprekende hemelse Jezus leent/gebruikt een Grieks gezegde van de aarde, en vergelijkt de opstandigheid van Paulus met een stuk vee... Humor?

- God is krachtiger.
- Er klinkt ook diepgang in, emotie in het hart en de stem van Jezus, verdriet, in het "Saul, Saul" ... (OT/NT): Emotie in het hart van God.

18. Getallen zijn niet altijd nauwkeurig, en in apocalyptisch materiaal symbolisch. Apocalyptische literatuur van de Schrift heeft een zeer hoog gehalte symboliek en symbolische waarden en getallen.

De **144000** in Openbaring?

Het **1000 jarig Vrederijk**? Wiskundig 1000 of symbolisch 1000 voor een periode van volheid?

“Er stierven die dag **3000 man volk (Ex.32).**” Precies 3000? Wie telde ze? 😊

19. Menselijk perspectief

Jozua 10:13, Oorlog met de Amoriëten. De zon en de maan stonden een volle dag stil. Wat gebeurde er hier? Stond de zon stil? Nee, die staat altijd stil want de aarde draait om de zon. Dat wist Jozua toen nog niet en kwam pas met Copernicus en Galileo. Stond de aarde stil? Nee, ook dat niet; dan zou alles in de rondte vliegen en niemand meer rechtop staan.

Hoe moeten wij dit dan interpreteren? Jozua schreef zijn waarneming op. God deed een fenomenaal kosmologisch wonder.

20. Wonderen spreken een boodschap (betekenis) en staan niet op zichzelf.

De wonderen van Jezus zijn tekenen die wijzen naar wie Hij is. Door een wonder te doen, spreekt Jezus een boodschap. De tekenen van Jezus verwekten geloof omdat zij hints waren dat Hij de beloofde Messias was, en God. (Joh.20:31 = sleuteltekst!, vgl. 21:25). Zij zijn bedoeld om mensen te overtuigen tot geloof in Hem. De vraag is of jij en ik op water zullen wandelen, of dat Jezus dat deed om de discipelen erop te wijzen dat Hij God is door hun herinnering op te roepen naar een van de allereerst verzen van de Bijbel: “De Geest zweefde over de wateren” (Ge.1:3).

De wonderen van genezing en bevrijding zijn tekenen dat het Koninkrijk van God aanstaande was/is.

Of, Jezus doet eerst een wonder en geeft dan de betekenis...

Voorbeeld: Johannes 5, Jezus' wonderbare spijziging: Eerst de spijziging, daarna komt de Boodschap.

Dit teken bevat meerdere (3x!) boodschappen in één wonder.

1e. Zoveel groter dan Elisa is hier (2 Koningen 4).

2e. Dan: Johannes 6: De boodschap in het teken van de wonderbare spijziging is dat Hij het ware Brood (manna) des Levens is dat voor eeuwig verzadigt.

3e. M.a.w. Zoveel groter dan Mozes is hier. Mozes gaf manna dat dagelijks moest worden opgehaald en dat weer vergaat, Jezus IS het eeuwige Manna.

Of, Hij geeft eerst een boodschap en doet dan een wonder om die boodschap te bevestigen.

Voorbeeld: Johannes 8: Ik ben het Licht der wereld... en dan in Johannes 9 opent Jezus de ogen van de blindgeborene.

21. Is er een argument uit stilte?

Lucas 3: Johannes de Doper stelde nooit dat de soldaten het leger moesten verlaten, wel dat zij zich anders moesten gaan gedragen als soldaten. (vgl. Rom.13).

Dit is een argument uit stilte (uit wat de tekst niet zegt) om militair te kunnen worden?

22. Doe een woordstudie

-Wat betekent een woord in het Hebreeuws of Grieks?

-Lexicon nodig (zie Naslagwerken).

-Voorbeelden:

-“**Trooster**” in het Grieks is “**Parakletos**”, van “Para” (langsij) en “Kaleo”, roepen. De Heilige Geest is Degene die langsij geroepen is bij je.

23. Onderzoek de 3 culturele achtergronden van het NT om een beter begrip van de culturen te krijgen die in het NT samenkwamen.

a-Jodendom

-Waarom is de gelijkenis van de **Barmhartige Samaritaan** zo krachtig? Wie waren de Samaritanen? Waarom was het zo bijzonder dat Jezus door het gebied van de Samaritanen ging, op weg naar Golgotha (Lucas 9:51-57).

-Wie waren de **Farizeeën**?

-Waarom was het spectaculair geniepig dat zij samenwerkten met de **Herodianen**, om Jezus in de val te lokken (Matt.22)?

-**Sadduceeën**?

-**De discipelen van Jezus:**

Hun verschillende achtergronden: Simon de Zeloot en Levi de tollenaar.

Hun karakters: De zonen des Donders Johannes en Jakobus.

-Waarom is het van betekenis dat er in Handelingen 10 en 11 3x staat dat Petrus in het huis van **Simon de Leerlooier** verbleef?

-Waarom was het zo krachtig dat **de bloedvloeiende vrouw** Jezus zomaar aanraakte?

-Wat zegt het als er staat dat Jezus **werkte op de Sabbat**?

-**Jezus' Ik-Ben** uitspraken in het Johannes' evangelie roepen Ex.3:14 op, Gods verbondsnaam met Israël. Jezus claimde dat Hij God was. Het Grieks is hier nog sterker, met nadruk: ego eimi, Ik Ik ben.

b-Romanitas (Romeinse cultuur)

- Waarom veroorzaakten de Joden graag **oproer**? Pax Romana.
- Hoe zat **de overheid** in elkaar?
- Hoe zat **het Romeinse leger** in elkaar?
- Wie was **Augustus**?
- Volkstelling met Kerst**?

c-Hellenisme (Griekse cultuur)

- Wie waren de **Epicureeïsche wijsgeren** en waarom zo boeiend dat zij discussieerden met de **Stoïcijnen**?
- Waarom is het spectaculair dat **Paulus zichzelf en Apollos vergelijkt met landarbeiders** in 1 Corinthiers 3?
- Vrouwen die in de Corinthe Kerk onderwijs geven**: Waarom was dit extreem contra-cultureel voor die tijd? Waarom is het dat ook vandaag in de onze als vrouwen geen onderwijs mogen geven?

24. Let op de verbanden: geen tekst staat op zichzelf maar is deel van het groot verhaal dat God ons pent.

a. Let in je bijbel op de voetnoten onderaan (bij je paragraaf).

b. Bijvoorbeeld:

- i. **Handelingen 3:22** verwijst naar Mozes' profetische aankondiging aan Israël dat het Beloofde Land in gaat nemen van een Profeet die zal komen als hij in Deuteronomium 18:15. Jezus is die aangekondigde Profeet, zegt Petrus op de Pinksterdag. Hij is het! (ook Stefanus zei dat: Hand.7:37)
- ii. **Lucas 1:32-33**: Gabriel verwijst hier naar 2 Samuel 7:12-16: Jezus is de daar door Nathan aan David aankondigde Koning, de erfgenaam op de Troon van David. De Zoon is de erfgenaam (Heb.1:5, Psalm 110:1-2, Psalm 2:6-7, Psalm 132:13-18, Numeri 24:17, Matt.2:2).
- iii. **Galaten 3** verwijst naar Abraham, Sara, Hagar etc. in Genesis.
- iv. Hebreëen 7-9 verwijst naar het Mozaische Verbond met zijn bepalingen vanaf Exodus 19.
- v. Mattheus 2:2: "Wij hebben Zijn ster gezien": Een verwijzing naar Num.24:17?
- vi. 2 Koningen 10:28 en 11:3 - Wanneer je leest dat Salomo vele paarden en 1000 vrouwen had, dan denk je: Vrouwen leidden hem naar afgoderij. Maar waarom wordt er geschreven dat hij vele paarden had? Is dat een probleem? Omdat God in Deut.17:16 ertegen gewaarschuwd heeft. Een koning moest niet vertrouwen op eigen kracht door vele paarden te hebben. Bovendien had God daar gezegd dat de koning niet naar Egypte moest gaan om paarden te halen terwijl Salomo dat wel doet ("Misraïm"), en ongehoorzaam is. Zie ook: 2 Kron.1:16, 9:28! Meerdere keren staat het er in de bijbelse tekst! Bovendien: De vele vrouwen leidden zijn hart naar de afgoden, had God gewaarschuwd in Deut.17:17. In 1 Koningen 11:3 staat het letterlijk dat zij dat bij Salomo deden.

- Wat is het punt dat de bijbel maakt? Het kon dan ook niet anders als dat het mis zou gaan. En: Zou je niet liever God gehoorzaam willen zijn? Hij weet wat het beste voor je is?! Of wil je je eigen weg gaan?
- vii. 2 Koningen 6:28-29 - Wanneer je leest dat twee vrouwen elkaars zonen besluiten op te eten, en er ruzie ontstaat omdat ze de ene dag wel de ene hebben gekookt en opgegeten” maar de andere dag de andere vrouw weigerde haar zoon te koken... waarom staat er zo iets expliciet en gruwelijks? Omdat Leviticus 26:29 en Deuteronomium 28:53 voorspellen dat het zal gebeuren als het volk van God wegloupt en zich niet aan de verbondsafspraken met Mozes houdt. Zie ook Klaagliederen 4:10, Ezechiël 5:10, Deut.28:57.

25. Let op tekstverwijzingen onderaan.

De tekstverwijzingen onderstrepen de eenheid van de Schrift.

De tekst is naadloos verweven.

Voorbeeld:

-**Matteüs 1:23** verwijst naar Jesaja 7:14. M.a.w. Matteüs schrijft door de Geest dat Jezus de vervulling is van Jesaja's profetie over Immanuël.

-**Lucas 1:32-33** verwijst naar 2 Samuel 7:12-14, Jes.9:5-6, Ps.132:11, Psalm 2...

26. Pas op met allegorische tekstinterpretatie. Er is een verschil tussen bewuste allegorie (de gelijkenissen van Jezus zijn figuurlijk) en een allegorische uitleg geven aan historische gebeurtenissen.

- i. Probleem met het laatste is dat alle betekenis van de bijbel weg is als je alles allegorisch interpreteert.
- ii. Dan kan iedereen er de betekenis in leggen die hem uitkomt.
- iii. Tentpinnen van de tabernakel.
- iv. Plagen in Egypte echt plaatsgevonden.
- v. **2 Petrus 3** gaat over het vergaan van de hemel/aarde, niet de Tempel.
- vi. **1 Cor.10:4** voorbeeld van allegorie maar het is ook echt gebeurd.
- vii. **Kwam met Origenes van Alexandrië** die de Griekse filosofische Plato introduceerde in christelijke theologie.
- viii. **Tertullianus bestreed die methode:** “Wat heeft Athene met Jeruzalem, de Academie met de Kerk?”

27. De Joodse benadering zoekt naar lagen in de tekst.

PARDES:

- i. Peshat: Oppervlakte betekenis.
- ii. Remez: Diepere betekenis, allegorisch, hints, symbolisch.
- iii. Derash: Studie door vergelijkingen
- iv. Sod: Mystieke betekenis; esoterisch (buiten context van de fysieke wereld; begrippen zonder grijpbare/herkenbare kaders dus).

Naslagwerken

- ◇ Sleutels tot de Bijbel
  - ◇ The NIV Study Bible, Zondervan
  - ◇ Constable Commentaries
  - ◇ Bauer, Arndt, Gingrich & Danker
  - ◇ Brown, Driver, Briggs
  - ◇ Waarom Jeruzalem?
  - ◇ Israël, Gods knecht
- David Pawson
  - E. Palmer (editor)
  - Dr. Constable (google)
  - Lexicon Grieks
  - Lexicon Hebreeuws
  - Ds. Willem Glashouwer
  - Ds. Henk Poot

Allegorische interpretatie

Stef Schagen
(M.Div)

De uitdaging die iedere lezer bij het lezen van de bijbel heeft, is om de juiste interpretatie van de teksten te ontdekken: Wat heeft God nou echt? Iedereen die de bijbel opent om die te lezen vraagt zich direct af: Wat staat er nou eigenlijk en wat niet, en wat moet ik ermee? Hoe duid ik dit?

Voorzichtig

Mijn advies is om dan niet te snel tot conclusies te springen en om niet teveel konijnensporen na te jagen. Don't jump too quickly to conclusions and don't chase rabbittrails. Kun je zomaar tot conclusies komen die je zelf trekt? Alhoewel de bijbel beschikbaar is voor iedereen, bestaat het gevaar dat de lezer teksten interpreteert vanuit zijn eigen gedachten. Dan leg je God eigenlijk woorden in de mond, die Hij nooit heeft gesproken.

Om tot een objectieve waarneming te komen zijn verschillende hulpmiddelen beschikbaar. Zie daarvoor ook de andere informatie onder Charm. Tegelijkertijd erkennen wetenschappers dat niemand objectief is omdat de wetenschapper zelf, en dus ook de lezer van de bijbel die objectief probeert te zijn, al tijdens zijn wetenschappelijke studie interpreteert wat hij ziet vanuit de hem/haar bekende context en symbolen. Wat is waar? De zoektocht naar de waarheid is iets waar de mens, en ook de lezer van de bijbel, steeds mee bezig is.

Allegorische interpretatie

Er is één manier om wat in Gods Boek allemaal staat geschreven gemakkelijk te omzeilen en waarvoor ik je wil waarschuwen: dat is door je tot allegorische tekstinterpretatie te wenden in plaats van dat je de tekst gewoon neemt zoals het er staat, letterlijk waar die letterlijk wordt bedoeld. Allegorie laat ruimte voor een eigen ingelegde betekenis van anders duidelijke teksten en wordt vaak gebruikt door andere interpretatieve systemen om een argument te onderbouwen. Sterker nog, veel interpretatieve systemen die afwijken van de gewone orthodoxe recht leer zoals de Kerk die altijd heeft gehouden, hebben allegorische interpretatie nodig om hun argument mee te onderbouwen, zegt Dwight Pentecost.

Wanneer je de bijbel leest is het belangrijk te weten dat er een verschil is tussen allegorische teksten waarmee iets figuurlijk bedoeld wordt in plaats van letterlijk (zoals bijvoorbeeld Jezus' gelijkenissen) en een allegorische uitleg van historische, feitelijke gebeurtenissen of aankondigingen. De plagen in Exodus waarmee God Egypte trof, bijvoorbeeld, waren echte historische gebeurtenissen. Ze zijn echt gebeurd. Een allegorische interpretatie dat je de plagen niet letterlijk maar geestelijk moet nemen alsof ze nooit echt gebeurd zijn, is dan ook niet van pas. Je kunt de geestelijke betekenis die ermee wordt besproken wel inzien (dat de plagen een oordeel waren over de goden van Egypte bijvoorbeeld) maar de plagen hebben echt plaatsgevonden. De eerstgeborenen stierven echt, evenals dat de hagel, steekvliegen, muggen, kikkers, zweren, bloed en de pest er echt waren.

Een voorbeeld van allegorie

Een goed voorbeeld van een allegorische interpretatie van een letterlijke historische gebeurtenis in de bijbel anderzijds, is echter 1 Corinthiers 10:4: *“Want ik stel er prijs op, broeders, dat gij weet, dat onze vaderen allen onder de wolk waren, allen door de zee*

heengingen, ² allen zich in Mozes lieten dopen in de wolk en in de zee, ³ allen hetzelfde geestelijke voedsel aten, ⁴ en allen dezelfde geestelijke drank dronken, want zij dronken uit een geestelijke rots, welke met hen meeding, en die rots was de Christus”.

Paulus gaf een geestelijke betekenis aan een historische gebeurtenis: Hij neemt het manna en Gods voorziening van water allegorisch door er een geestelijke betekenis aan te geven. De rots die met hen meeding was Christus, schrijft hij, en de wolk en de zee waren de doop in Mozes. Je zou kunnen zeggen dat de natuurlijke gebeurtenissen een geestelijke boodschap hadden die vooruitwees naar Jezus. De gebeurtenissen waren wel echt gebeurd.

Letterlijk gebeurd

Maar het is iets anders om het voorbeeld als 1 Corinthiers 10:4 toe te passen op alle historische gebeurtenissen en die allegorisch uit te leggen. Zij zijn wellicht wel een schaduwbeeld of een voorbeeld (zie de Hebrëënbrieff bijvoorbeeld), maar nog steeds letterlijk. Wanneer je je wendt tot allegorie, gaat elke betekenis op de schop en is niks meer van wat je leest wat het lijkt. En op een bepaald moment moet je gewoon misschien een keer erkennen dat de tentpinnen van de tabernakel geen diepere geestelijke betekenis hadden die op Christus wees, maar dat ze gewoon nodig waren om de tabernakel op zijn plek te houden. ☺ En wanneer Rachab de spionnen met een rood touw door de muur van Jericho laat zakken en ontsnappen in Jozua 2, dan is dat om hen te helpen ontkomen in het holst van de nacht, een historisch feit. Het rode touw dat zij gebruikte staat dan niet zozeer symbool voor het bloed van Christus waarmee zondaars ontsnappen aan hun Jericho, hun oude leven. ☺ Sommigen gaan zover.

Origenes en Tertullianus

De methode van allegorische tekstinterpretatie bracht een Griekse invloed in Joods-christelijk denken, en werd vooral door Origenes van Alexandrië in de Kerk geïntroduceerd aan het einde van de 2^e eeuw AD. Daarmee introduceerde hij het Oosters Christendom in het oostelijk gedeelte van de Kerk in het Romeinse Rijk. Daarmee kwam het Griekse mystieke filosofische christendom als tegenhanger van het Joodse, praktische. Tertullianus bestreedt allegorische interpretatie, oa. met zijn beroemde gezegde: “Wat heeft Athene met Jeruzalem, de Academie met de Kerk?!” Met de Academie werd Plato’s Griekse speculatieve filosofische school in Athene bedoeld.

Neem de tekst gewoon zoals die is, zei hij eigenlijk. Ik denk wel eens: Was het misschien een truc van de duivel om hele volksstammen christenen de jungle van de verwarring in te sturen wanneer zij de bijbel lezen, en regelrecht de vervangingstheologie, geestelijk Israëlvisie en het preterisme in, toen allegorische interpretatie in de christelijke theologie binnenkwam?

Nodig?

Wanneer je eenmaal je voet op de slippery slope van allegorische tekstinterpretatie zet, dan is niks meer wat je leest wat het lijkt, en dan legt iedereen in de tekst wat hem of haar het beste uitkomt. Dan is alle betekenis van de bijbel weg en het einde zoek van hoe wij de bijbel gaan interpreteren. Warren Wiersbe zegt daarover: “Wanneer ons eenmaal wordt toegestaan om eenvoudige woorden als ‘Israël’ en ‘Juda’ iets anders te laten betekenen, dan

komt er geen einde aan hoe wij de bijbel wellicht gaan interpreteren”.¹ Dan is er op het laatst geen waarheid meer behalve ieders eigen interpretatie, zeg ik. Als je dat met de belastingwetgeving doet, dan krijg je te maken met de FIOD en als je het met de verkeersborden doet een ongeluk. Maar hier gaat het om Gods Woord. Door allegorische tekstinterpretatie leg je God woorden in de mond die Hij nooit gesproken heeft.

Dr. Dwight Pentecost zegt daarover: “De reden dat een niet-letterlijke methode van interpretatie wordt aangenomen is, bijna zonder uitzondering, vanwege een verlangen om de duidelijke interpretatie van een gedeelte te vermijden. Het verlangen om het onderwijs van de Schrift in harmonie te brengen met een vooraf aangenomen leer van doctrine in plaats van de doctrine in harmonie te brengen met de Schrift ,heeft de methode levend gehouden”.²

Hij voegt eraan toe: “Maar God zelf geeft ons de juiste methode”. Pentecost haalt daarbij Masselink aan, die schreef: “Daarom kunnen we onze methode van interpretatie voor onvervulde profetie ontleen aan vervulde, want we kunnen op een verantwoorde manier de principes die onze gids zijn voor het interpreteren van onvervulde profetieën afleiden van de vervulde voorspellingen die in het NT staan opgetekend”.

Inlegkunde: voorbeelden

Eigenlijk alle afwijkende interpretaties van wat de Kerk al 2000 jaar voor waar heeft aangenomen, hebben zich steeds moeten wenden tot allegorische tekstinterpretatie om hun eigen gedachtenschool te kunnen onderbouwen. Ik heb de gekste interpretaties gelezen van teksten door het gebruik van allegorische interpretatie om een leer te kunnen volhouden. Zo las ik in een boek over de eindtijd dat wanneer Petrus in 2 Petrus 3 pent dat “de elementen door vuur zullen vergaan” en “de hemel en aarde voorbij zullen gaan”, Petrus daar met hemel en aarde de Jeruzalem Tempel bedoelt (de plek die de Joden zien waar hemel en aarde samenkomen) en met de elementen de grondbeginselen van het oude offersysteem, niet de huidige kosmos. Maar elke gewone lezer van de tekst komt er al gauw achter dat dit inlegkunde is om een tekst te harmoniseren met iemands eigen interpretatie en leer. En je kunt dan altijd wel een bron uit de afgelopen eeuwen vinden die dat ook beweerd heeft en daarmee zeggen dat je visie klopt, wat ook hier gebeurt. Dat is knip en plakwerk. Maar hoever wil je gaan in het verdraaien van de gewone betekenis van Gods tekst om je visie te onderstrepen en verkeerde verwachtingen te scheppen bij je lezers? Dat is misleiding, de stem van de valse profeet uit Openbaring.

Een eenvoudig Boek

Als je gewoon leest wat er staat en er niks anders van maakt, dan is de bijbel een eenvoudig Boek, wat het ook bedoeld is om te zijn omdat God het aan ieder van ons schreef, niet alleen aan de theologen in de bibliotheek. Wat betekent dit voor de profetieën over Israël? Als er in de bijbel geschreven wordt over “Jeruzalem” of “Sion”, dan gaat het over de stad in Israël, niet over de gemeente, of staat het symbool voor het hele Joodse volk, voor niks anders. En als het om het geestelijke hemelse Jeruzalem gaat, dan zegt de tekst ons dat duidelijk (Gal.4:26, 12:22, 11:10, 13:4, Opb.21:2). Als er geschreven wordt over “huis van Jakob”, dan

---

¹ Wiersbe, Warren W. *The Bible Exposition Commentary*. 2 vols. Wheaton: Scripture Press Publications, Victor Books, 1989, p.2:306.

² Pentecost, Dwingt L., *Things to Come*, p.60.

gaat het over Jakob en zijn nageslacht, het natuurlijk volk Israël, niet over de Gemeente. Het was toch ook de ware Jakob die met de engel worstelde, niet de Gemeente toen? Dus als de engel Gabriël tegen Maria zegt dat Jezus de Troon van David erft en voor eeuwig zal regeren over het huis van Jakob in Lucas 1:32-33, dan gaat het over Israël, de 12 stammen als hij het over Jakob heeft. En die Troon van David is niet iets geestelijks in de hemel en ook niet in je hart. Het is gewoon wat het zegt, de politieke troon van David. Jezus zal die nemen, maar eerst moest er iets anders gebeuren.

Deze woorden van Gabriël zijn nog niet uitgekomen in de letterlijke zin, mogen wij dan aannemen. Dat zal gebeuren in het Millennium en daarna (Eze.37-48). Het is het beste om het zo te nemen: Jezus kwam als Koning-Knecht. Zijn boodschap was die van het Koninkrijk des hemels (Matt.4:17) evenals dat die van Johannes was (Matt.3:1-2) en de boodschap die Jezus Zijn discipelen meegaf om te verkondigen en demonstreren (Matt.10:1). Maar Hij stierf eerst als een Knecht als losprijs voor velen (Matt.20:25-28) en zal uiteindelijk wederkomen als de Koning om de wereld te regeren (Opb.20, Jes.11, Jes.9:5-6, Micha 4, Matt.25, Lucas 19, Daniel 7:13-14, Hand.1:6-7, 3:19-21, Lucas 1:32-33, Psalm 2:6-7, 132:11, 89:3-5, 36-37, Hand.13:33). En wat Gabriël zei is hoop voor Israël. Want God heeft hen niet verstoten (Rom.11:1). Hij heeft hen tijdelijk wel verlaten, maar zal Zich weer met diepe ontferming naar Zich toetrekken (Jes.54:7).

Slot

Eén ding staat overeind: Maak je klaar voor de Wederkomst want alle voortekenen zijn er en God gaat gewoon door met Zijn profetisch program. Ik sluit af met Jesaja 54:7-15, dat boekdelen spreekt en Lucas 21:24 en Romeinen 11:25-27 nog eens onderstreept.

Shalom chevareim, HaMashiach bo.

Apocalyptisch genre

Stef Schagen
(M.Div)

Het apocalyptisch genre

Voor diegenen die zich verdiepen in de bijbelse tekst en zich met de interpretatie ervan bezighouden, wat zegt God nou precies, wat is waar? - is het nodig om de literaire stijlen van de bijbel te kennen. Zie daarvoor het andere document onder Charm en de tips, tricks, tools en trucs om die stijlen te lezen. Maar om tot een juiste tekstinterpretatie te komen is het ook behulpzaam om de verschillende genres en andere vormen van de teksten te kennen binnen de drie overkoepelende literaire stijlen. Elk genre heeft zijn eigen karakteristieken en die te kennen helpt bij het interpreteren van wat je leest.

Er zijn zo'n 7 literaire genres in de bijbel, en daarnaast nog vele andere vormen. Ik heb ze voor je op een rijtje gezet hieronder, en zal daarna iets zeggen over een zo'n genre, het apocalyptische genre.

Literaire genres (7) binnen een literaire stijl

1. Apocalyptisch (Daniel 8, Openbaring, Zach.8)
2. Epistel/Brief
  - a. De Apostolische Raad schrijft een brief aan de gemeenten na een debat over de Torah en of heidenen Jood moeten worden (Hand.15:23-28)
3. Evangelie
  - a. De evangeliën en Handelingen zijn getuigenverslagen van dezelfde gebeurtenissen. Je kunt dit vergelijken met bijvoorbeeld een aanrijding op een kruispunt. Wanneer de politie later de ware toedracht van het ongeval probeert te achterhalen en mensen ondervraagt, dan beschrijft iedereen dezelfde gebeurtenis maar vanuit een perspectief, positie en waarneming. Samen vertellen alle ooggetuigenverslagen wat er gebeurd is. Zo is het ook met de evangeliën en Handelingen. Wie erbij waren vertellen achteraf wat zij meegemaakt hebben met Jezus. Daar hebben zij een doel mee, maar wat zij penden is een ooggetuigenverslag. Mattheus is Levi, een van de Twaalf, Markus pende wat Petrus preekte in Rome, Lucas pende uit eigen zorgvuldig onderzoek en daarna vanuit zijn eigen reisverhalen als deel van Paulus' team, Johannes was de discipel van wie Jezus hield. Zij vullen elkaar aan en, gelet op de argumenten omtrent de Synoptische Evangeliën, de eerste drie die in opzet en tekst erg op elkaar lijken, Markus pende als eerste wat hij Petrus allemaal hoorde vertellen. Mattheus en Lucas hebben daarna Markus' relaas gebruikt, aangevuld en aangescherpt, met een andere bron, Q (Quelle, bron) erbij.
4. Profetie (Haggai, Jesaja 5, Jesaja 40-66, etc.)
5. Psalm (Psalm 105, Psalmen, Deut.32)
  - a. Deborah en Barak in Richteren 5 (na de overwinning op Sisera).
  - b. Hannah in 1 Samuel 2 (na het goddelijk wonder van de geboorte van Samuel)
  - c. Maria in Lucas: Mijn ziel maakt groot de Here (Lucas 2:46-55).
  - d. Zacharias in Lucas 2 over Johannes de Doper nadat zijn mond werd losgemaakt zodat hij weer kon spreken, werd vervuld met de Heilige Geest en het 1^e dat hij deed was een lofzang/psalm zingen, God loven: Geloofd zij de Here want Hij ... (Lucas 2:64-79)

- e. Paulus over de dieptes van rijkdom van Gods wijsheid temidden van/als afsluiting van een verhandeling over Israël en de Gemeente in Romeinen 9-11 (Rom.11:33-36).
- 6. Verhaal
  - a. Paulus vertelt zijn verhaal in een epistel/brief waarin hij een theologische verhandeling houdt waarom de Galaten zich niet moeten laten intimideren, verwarren of gijzelen in wetticisme (Gal.1:13-2:21)
- 7. Wijsheid (Job 1-2, Spreuken, Prediker)

Andere literaire vormen (vele)

1. Dialoog
2. Zegen
3. Groeten
4. Verbondssluitingen en afspraken
5. Geboorteaankondigingen
6. Geslachtsregisters
7. Gezegden en spreekwoorden
8. Klaagliederen
9. Gelijkenissen
10. Afscheidsredes

Apocalyptische teksten lezen

Een zo'n genre is het apocalyptische genre. Je komt het tegen wanneer je Openbaring leest en Zacharia. Hoe moet je dit genre uitleggen? Opnieuw, spring niet te snel tot conclusies en jaag niet in alle konijnensporen die je tegenkomt. Het vereist een nauwkeurige en vooral voorzichtige benadering om Openbaring te lezen. Daarbij verdient het aanbeveling om niet de krant een op een naast de bijbel te leggen en de gebeurtenissen daarin een op een te koppelen aan de bijbelse profetieën en beelden. Dat is een recept voor verwarring en een hobby zonder einde, en wie zich daarmee bezighouden hebben vooral een goede gum nodig. Alle eeuwen van de kerkgeschiedenis sinds Openbaring hoogst waarschijnlijk rond 95 AD het levenslicht zag hebben theologen zich verdiept en geprobeerd het boek te duiden. Iedereen heeft gebeurtenissen in zijn eigen eeuw of tijd als mogelijke vervulling gezien. Luther verklaarde de Paus tot antichrist, niet zo'n gekke gedachte gelet op de misleiding en corruptie van Rome in Luthers dagen. Vandaag de dag denken sommigen wellicht dat Poetin het is. De gewaarschuwde lezer gaat zich niet te snel te buiten aan het persoonlijk koppelen.

Wat is apocalyptisch?

Apocalyptisch wil zeggen dat het te maken heeft met de ontknoping van de wereldgeschiedenis zoals wij die kennen. Belangrijk om dan te weten is dat apocalyptische teksten een zeer hoog symbolisch gehalte hebben. Openbaring staat bol van symboliek.

Dr. Denis Johnson merkt daarover op: "De letterlijke betekenis van een stuk taal hangt af van welke type taal het is, het genre. De letterlijke betekenis van symbolische taal is de symbolische correspondentie tussen de beelden van de taal en de referent die het beschrijft".³ Dr. Henry Baldwin zegt daarover in zijn Classnotes Revelation: "De betekenis van

---

³ Johnson, Dennis E., *Triumph of the lamb*; Philipsburg: P&R, 2001, p.11.

wat Johannes pent is de gebeurtenissen die spoedig zullen plaatsvinden" (1:1, 1:19). "Symboliek is niet een ontkenning van historische gebeurtenissen of feiten maar een figuurlijke methode om de realiteit te communiceren".⁴ "De profeet gebruikt beelden om de werkelijkheid te schetsen maar die beelden zijn de realiteit zelf niet".⁵

Gods bedoeling met Openbaring

Inderdaad, de Here Jezus licht een tipje van de sluier op over de wereldgeschiedenis en waar het in de vaart der volkeren allemaal naartoe gaat. Hij doet dat met pastorale discipelschaps bedoelingen: Wees radikaal. Geef niet op. Hou je vast aan Jezus en laat je niet misleiden of overhalen tot verkeerde loyaliteiten, aanbidding. Overigens heeft volgens Beale Openbaring drie genres: apocalyptisch, epistel (brieven), profetie.⁶

Wat is Gods bedoeling hiermee? "De bedoeling is dat je dit als lezer herkent en dat je er verbaasd over raakt en sommige van de symbolen uitwerkt". Maar Zijn bedoeling is niet dat je het allemaal in je agenda exact kunt noteren. Gods bedoeling is discipelschap, niet alles weten, wat wij met ons Griekse denken vaak wel graag willen. Misschien is dan de juiste benadering dat wij ons buigen voor de Almachtige, die alles in Zijn hand houdt, en de vaart der volkeren stuurt naar de finale ontknoping vanaf Openbaring 19.

Niet (te) letterlijk nemen

Een goed voorbeeld dat je symbolische taal niet al te letterlijk moet nemen, een op een, is Openbaring 14:20: "En de wijnpersbak werd getreden buiten de stad, en er kwam bloed uit de wijnpersbak, tot aan de tomen van de paarden, zestienhonderd stadiën ver". De wiskunde van dit vers laat weinig over van een letterlijke interpretatie van de symbolische getalswaarden: "Dat is een rivier van 2 meter diep en zo'n 300 kilometer lang. Ervan uitgaande dat daar ongeveer 3000 kubieke voet, dat is 85000 liter, bloed doorheen stroomt en dat de gemiddelde soldaat zo'n 2,5 liter bloed kan uitscheiden zou zo'n rivier 122 miljoen dode soldaten per uur nodig hebben 10 dagen lang".⁷ Het is wellicht duidelijk dat dit vers letterlijk nemen onmogelijk is.

Enkele snelle...

Misschien is het fijn om op papier te pennen wat ik geleerd heb uit de studie van Dr. Henry Baldwin's Classnotes. Dr. Baldwin was een collega en later een professor aan Tyndale Theological Seminary en ik ben hem veel dank verschuldigd voor zijn bijdragen.

De twee getuigen: Hoe interpreteren wij In Openbaring 11 de twee getuigen in de wereld? Gelet op de toespeling naar de tempel van God zou het om Israël en de Gemeente kunnen gaan. Het rechtvaardige Israël is altijd een licht voor de natien geweest, ondanks falen, en de Gemeente is het (Gen.42:6).

De vrouw, het Kind, de draak: Hoe interpreteren wij in Openbaring 12 de vrouw, het kind, en de draak? De vrouw personificeert het ware Israël/de Gemeente dat het Kind baarde en de wereld haar Messias bracht (Joh.4:22). Het Kind met de ijzeren staf is Christus (Jes.9:5-6,

---

⁴ Mounce, p212.

⁵ Baldwin, Dr. Henry; *Classnotes Revelation*, Tyndale Theological Seminary 2011, p.9.

⁶ Beale, G.K. *The Book of Revelation* (NIGTC Series, Grand Rapids: Eerdmans, 1999), p.37.

⁷ Baldwin, p.9.

Opb.19:15) De draak is de duivel die oorlog met Hem voert (Opb.20:2). De 10 horens staan symbool voor heel veel macht, maar niet complete macht en de 7 diademen staan symbool voor iedere menselijke, aardse macht die op de een of andere manier een backup van satan hebben.

Het beest: Hoe interpreteren wij in Openbaring 13 het beest? De beschrijving van het beest in Openbaring 13 is een verwijzing naar Daniel 7 waar het over politieke systemen, grote rijken, gaat. Het beest is dan ook om het beest te zien als de politieke macht via wereldsystemen en overheden, die de draak, Lucifer, de oude slang van Genesis 3, aan de aanbidding moeten helpen die hij altijd heeft willen hebben. Het beest is zijn assistent en is er altijd geweest, getuige de bijbelverhalen. Wie lijden onder politieke antichristelijke systemen hebben misschien het meest met hem te maken, maar waar gaat het allemaal naartoe in onze democratische of autocratische stelsels?

De valse profeet: Hoe interpreteren wij de valse profeet? De beste manier om die te nemen is alle vormen van misleiding: godsdiensten, religieuze systemen, waarzeggers, valse leringen en technologieën die ons van Gods waarheid afleiden. Die valse profeet is er altijd geweest en zal in de laatste dagen voor de ontknoping van de vaart der volkeren zich extreem manifesteren. Vandaag de dag legt onze radicale postmoderne cultuur waarin geen absolute waarheid meer is maar alle waarheid als relatieve waarheid wordt gezien, "jouw waarheid is niet mijn waarheid", de grond voor totale misleiding.

De draak: Wie is de draak? Openbaring 12 is er duidelijk over, de oude slang, de duivel, satan genoemd (12:9, Genesis 3). Hij voert oorlog met Christus en Israël/de Gemeente (:4-5), de vrouw die het Kind baarde, Christus, die eerst weggevoerd werd naar God. Maar Openbaring is ook duidelijk over zijn einde: Hij zal gebonden zijn in het Millennium en de volkeren niet meer kunnen misleiden, zegt Openbaring 20, en in de poel des vuurs verdwijnen daarna.

Met de draak, het beest en de valse profeet hebben wij eigenlijk een Anti-Drie-eenheid, die tegen God is en Zijn plan frustreert.

Babylon: Hoe moeten wij Babylon zien? De naam komt voort uit het historische Babylon dat Jeruzalem in ballingschap en in bedwang hield. Nebukadnezar nam Gods beste en mooiste mee naar een land vol afgoderij en weigerde hen terug te laten keren (Dan.1:1, 2 Kron.36:7ev). Dit Babylon heeft ook een allegorische interpretatie en een bekende onder eerste christenen (1 Pe.5:13). Het lijkt een metafoor voor alles wat begeerte is (Kol.3:5) en tot afgoderij leidt, weg van God vandaan. In Johannes' dagen was het Rome aangezien de grote hoer op zeven heuvelen zat (Opb.17:3, 9), een duidelijke referentie naar Rome dat de wereld kende als "de stad op zeven heuvelen aan de Tiber". De beschrijving van de luxe goederen in 18:12-14 wijst op de marktplaats van Rome en de handel.

Het getal van het beest: Het getal van het beest in Openbaring 13:18 is al decennia lang een onderwerp van interpretatie en sommigen nemen dit symbolische getal een op een letterlijk. Wanneer je de gematria, de getallenwaarde, toepast op de naam Nero is de getalswaarde van Nero Caesar 666, en dan lijkt het er verdacht veel op dat Nero het beest is. Anderen hebben het over de drie lange strepen van de streepjescode op de verpakkingen in

de supermarkt die alle drie 6 zijn in de code, en weer anderen lezen er het www van het internet in door het om te rekenen naar de getalswaarde. Het is echter beter voorzichtig te zijn met één vervulling eraan te geven, wellicht zijn ze het allemaal, en “er zijn teveel oplossingen en geen enkele. Wanneer je de gematria toepast en conclusies trekt, mis je bovendien het punt van het Schriftgedeelte: Het getal 666 is symboliek, niet gematria. Het getal 666 is 3x te kort van 777, en de symboliek is dat het beest in alle opzichten tekortschiet en dat het beest vals is, misleiding.”⁸

Het hemelse Jeruzalem (afmetingen): Een ander voorbeeld van apocalyptische symboliek is de omvang van het hemelse Jeruzalem dat naar beneden komt in Openbaring 21:16. De hoogte van de muur van het nieuwe Jeruzalem is 144 el (216 voet, 65 meter), maar de stad is zo'n 2200 km hoog (12.000 stadia). Overigens, even lang als breed en hoog. Die 2200 km is van Amsterdam naar Granada in Zuid Spanje naar beneden en bijna helemaal naar Moskou oostwaarts. Maar een muur van 65 meter staat dan niet in verhouding tot de hoogte. Elke architect zou denken: dat is slechte architectuur, letterlijk genomen. Hoe moeten wij dit dan nemen? Niet letterlijk maar symbolisch: De omtrek komt neer op 9600 km. Dat is zo groot als de Hellenistische wereld van die tijd. Je zou dan ook kunnen zeggen: Het symboliseert niet alleen de verheerlijkte heiligen van Israël, maar dat ook de verlostten van alle natiën binnengebracht zijn als deel van de ware Tempel en Jeruzalem.⁹ Dat komt terug in de beelden van de fundamenteën en de poorten van de Stad en teksten als de Efezebrief waarin niet-Joden mede-erfgenamen en huisgenoten zijn van hen uit Israël.

Slot

Wanneer wij deze dingen in ogeschouw nemen, dan is het dus raadzaam Openbaring historisch-futuristisch te lezen: Verdrukking door politieke systemen en misleiding door andere goden en godsdiensten en dergelijke, zijn er altijd geweest om de draak te dienen, de oude slang die al in Genesis 3 op het toneel verscheen. Dat maakt dat je Openbaring het beste historisch kunt nemen, als slaande op de hele geschiedenis.

Als wij vooruitkijken naar de toekomst, dan zal de intensiteit van misleiding en verdrukking toenemen voor de finale ontknoping, getuigen ook andere teksten, waarom wij ook kunnen spreken van een futuristische interpretatie van Openbaring.

Wanneer je bedenkt dat het Babylon in Openbaring niet Jeruzalem is maar Rome, en dat Openbaring pas in de jaren 90 is ontvangen (zie mijn andere artikel hierover in De agenda van God in het Menu), dan weet enkel de papiervernietiger nog raad met de preteristische interpretatie.

Gelet op Gods roep om Hem te blijven dienen ondanks alle verdrukking en moeiten pleit voor een idealistische interpretatie vanwege de pastorale connotatie die het ademt, de uitnodiging tot radikaal discipelschap.

---

⁸ Baldwin, p.47.

⁹ Beale, p.1074.

Bijbelse profetie lezen

**Progressieve openbaring
Progressieve vervulling**

Stef Schagen
(M.Div)

Folks, een van de dingen die mij enorm heeft geholpen bij het lezen van het eschatologisch materiaal van de bijbel, Gods profetische agenda, is te begrijpen hoe je bijbelse profetie moet lezen.

Profetische teksten

Zo'n 33% van de bijbelse tekst is profetisch, gaat over de toekomst, en is veelal poëtisch, het komt in beeld. Poëtisch is iets anders als allegorisch, dat niet letterlijk is maar figuurlijk, zoals de gelijkenissen of 1 Cor.10:4.

Poëzie maakt in tegenstelling tot vertelling, dat gebruik maakt van karakter en plot, gebruik van beeld, dat inwerkt op je voorstellingsvermogen. Dat is ook de bedoeling. God probeert je voorstellingsvermogen te betrekken in Zijn gedachten om zo je hart te veroveren voor Zijn waarheden. Beeld is pakkend, Het treft je dieper dan leerstellingen, waar gedachtenlijnen vooral je intellectuele vermogen aanspreken.

Door beeld te gebruiken probeert God onze emoties en affecties richting Zichzelf en Zijn waarheid om te buigen. God wil zo ook ons hart hebben, en wanneer Hij ons hart heeft, dan heeft Hij onze loyaliteit, en dan heeft Hij vaak ons hele wezen. Immers, waar het hart vol van is loopt de mond van over. Augustinus zei ooit eens: "Een mens wordt niet geregeerd door wat hij weet maar door waar hij van houdt". Waar hij zijn hart aan heeft verpand, zeg ik dan. Het ware christendom begint in het hart, nergens anders, en daarom is het nodig om je hart te behoeden, waaruit de oorsprongen des levens zijn, zei Salomo (Spr.4:23).

Progressieve vervulling

Terug naar profetie. Belangrijk om in gedachten te houden is dit:

1. Dat bijbelse profetie een progressieve vervulling kan hebben in fasen, op meerdere momenten. Bijbelse profetie wordt niet in één enkele gebeurtenis vervuld maar in meerdere en over een langere periode. Bijbelse profetie heeft soms een nabije, snelle vervulling en een latere, verre, ultieme.
2. Een kenmerk van OT-profetie is echter dat het geen onderscheid maakt tussen die verschillende gebeurtenissen die soms in één enkele tekst aangekondigd worden. Dit kan leiden tot verwarring bij de lezer, die denkt: Wanneer is dit nou gebeurd? Gaat dit nog gebeuren?
3. Een ding om dan in gedachten te houden is dit: Wij willen het met ons Griekse denken graag allemaal exact weten en het moet logisch zijn. Wij willen het kunnen duiden en vastpinnen in onze agenda's. Wie de krant naast de bijbel leggen en de actuele gebeurtenissen daarmee koppelen aan de bijbel profetiën, hebben vaak een gum nodig wanneer latere actualiteiten eerdere verbeteren. Want het punt is: De bijbel is geen Grieks boek, maar een Joods boek. Het is niet dualistisch, of-of, maar holistisch, en-en. Dat vinden wij met ons Griekse denken lastig en dat blijkt al direct uit bijvoorbeeld hoe wij de Drie-eenheid willen verklaren. Niet alleen willen wij dat exact kunnen verklaren, typisch Grieks, het moet ook logisch zijn: $1+1+1=3$, niet 1.

Voorbeelden

1. Een goed voorbeeld van vervulling van OT-profetie in fasen is 2 Samuel 7:12-16. Dit is een sleuteltekst in het OT die iedere gelovige in zijn vingertoppen zou moeten hebben. Deze tekst gaat over het koningschap van Jezus uiteindelijk, maar heeft meerdere vervullingen intussen.

Nadat David koning is geworden komt de profeet Nathan bij hem thuis op bezoek en profeteert over hem. God zegt dat Hij zijn zoon zal roepen om een Huis voor Hem te bouwen en dat Hij “de troon van zijn koningschap voor eeuwig zal bevestigen, hem tot een Vader zal zijn en dat [als hij zich misdraagt] hij getuchtigd zal worden”. De nabije vervulling van Nathans profetie gaat over Salomo, die de Tempel bouwt, in afgoderij belandt, zich waarschijnlijk weer bekeert waarna hij Prediker pent, en dan sterft. De verre vervulling van deze profetie gaat over Jezus, de Messias, de ultieme eeuwige erfgenaam van de troon van David (Heb.1:5, Psalm 89, Lucas 1:32-33, Matt.1:1-17). Want Salomo is gestorven en kan die eeuwige erfgenaam dan ook zelf niet zijn. Heel Koningen ademt daarna de verwachting van die eeuwige erfgenaam. Het is alsof je tussen de regels door leest: 'Wie is het? Wanneer komt Hij nou?' Het boek Koningen is profetisch omdat het een Koning verwacht die volledig Gods Wet bestudeert en doet, en die blijft. Telkens staat er echter dat een koning weer sterft, ook de koningen wiens hart volledig naar God uitging. Wij kennen die Koning omdat wij het verhaal achteraf lezen, maar daarom is het bijbelboek Koningen in de volgorde van de Hebreeuwse OT boeken onderdeel van de Profeten, niet van de Geschriften/Geschiedenis zoals in onze Protestantse volgorde. Jezus heeft bovendien geen tuchtiging nodig omdat Hij zich nooit misdragen heeft.

2. Een ander voorbeeld is Joel 2:28-32, waaruit wij zo'n beetje heel onze Pinkstertheologie gedistilleerd hebben. God spreekt door de profeet Joel: “In die dagen zal Ik Mijn Geest uitstorten op alle vlees”, ... de zonen en dochters van Israël (“uw”, staat er, dat is Joels publiek: van Israël dus) zullen profeteren, uw ouden dromen zullen dromen, jongelingen zullen gezichten zien, en er zullen tekenen aan de hemel en op de aarde zijn: de zon zal veranderd worden in duisternis en de maan in bloed voordat de geduchte en grote Dag des Heren komt.” Deze tekst schiet Petrus te binnen op de Pinksterdag en hij haalt ‘m aan in zijn uitleg aan het publiek dat denkt dat de apostelen te diep in het glaasje hebben gekeken (Handelingen 2:17-21). Maar deze profetie is niet geheel vervuld op die bewuste Shavu’ot, het Joodse oogstfeest 50 dagen na de belangrijkste Pesach ooit, en de aanbidding van de Eersteling. Joël profeteerde “alle”, niet “enkele”. Er waren 120 mannen en vrouwen bijeen die de Heilige Geest ontvingen, maar er waren 1,2 miljoen Joden in de buurt. Ook de natuurverschijnselen bleven uit. Jezus herhaalde die verschijnselen dan ook in Zijn rede over de laatste dingen in Matt.24. Alhoewel Petrus terecht Joel 2:28-32 aanhaalde als referentie voor wat er met hen gebeurde, de nabije vervulling van Joels profetie, komt er nog de verre totale ultieme vervulling. Daarom verwachten wij nog een grote opwekking onder het Joodse volk, waar Paulus ook nog over schrijft in Romeinen 11, en waarom vandaag velen naar Huis terugkeren, het aan Abraham beloofde land (Gen.12, 15). Zij gaan naar Huis omdat hun Messias hen daar wil ontmoeten. Het gaat overigens nog verder: Na Joel 2 komt Joel 3, en als je niks met Israël wilt kun je deze beter niet lezen. Joel 3 alleen al is een reden om een futurist te zijn. Het is nog niet vervuld omdat het Joodse volk na de gruwel der verwoesting

in 70 AD alsnog eeuwenlang afschuwelijk geleden heeft, met de Shoah van 1940-45 als toppunt van alle vervolging. Preteristen die zeggen dat alles al vervuld is in 70 AD, hebben hier geen antwoord op. Maar Joël 3 wel: Er zal nog een rechtszaak van God komen met de natiën aan het einde der tijden om wat zij Zijn verbondsvolk hebben aangedaan, en dat zij hen verspreid en verkocht hebben. Schrijft Openbaring 19:11-21 daar ook niet over?

3. De dag des Heren is ook zo'n voorbeeld. De OT Profeten spreken steeds over de komst van de Dag des Heren.

De Dag des Heren heeft 2 thema's: Zij profeteren van een Dag van oordeel over ongerechtigheid/goddeloosheid en van heil/troost en herstel daarna. Maleachi 4 sluit het OT af met een Dag waarop Hij zal komen om het zilver te smelten en reinigen, een dag dat goud gelouterd in vuur zal worden. Het is tegelijkertijd een Dag waarop alle stoppels (goddeloosheden) zullen verbranden. De Dag des Heren begon zo'n 430 jaar na Maleachi met Johannes de Doper en direct daarop met de Here Jezus die mensen doopt met vuur, maar de Dag komt ook voor een afrekening met goddeloosheid, een rechtszaak aan het einde der tijden, zegt Jezus in Mattheus 25 bijvoorbeeld, en Johannes zag het in Openbaring 20 terwijl Joël het zag in Joël 3, enz. Daarom is het een Dag om je te bekeren, zegt Jezus, een kans om terug te keren naar God voor het te laat is (Marcus 1:15). Tegelijkertijd herhaalt het thema van een komende Dag des Heren zich in de profetische schrijverijen van Petrus, die in 2 Petrus 3 zo'n Dag aankondigt, de Dag waarop de elementen met vuur zullen vergaan. Tot aan die Dag, schrijft hij erbij, wacht Vader God in Zijn geduld tot iedereen het evangelie heeft vernomen en de kans grijpt zich met God te verzoenen, omdat Hij niet wil dat er ook maar iemand verloren gaat (2 Petrus 3:9, 1 Tim.2:4-6, 2 Cor.5:17-21). Dit is de Dag van de Here, van Gods gunst, van hoop, zei Jezus aan het begin van Zijn bediening: Heden is de profetie van Jesaja 61 vervuld (Lukas 4:19, Jes.61). Nu is de tijd van genade, pende Paulus (2 Cor.6:1-2). Jezus confronteert in Lucas 4 de Joden dan vervolgens wel met dat Gods hart naar de heidenen uitgaat en voor hen ook hoop en heil is. Maar zo zien wij dat ook dit thema, de Dag des Heren, meerdere fasen kent van vervulling, en dat het niet bij een enkel moment hoeft te blijven.

4. De "gruwel der verwoesting" waar Daniel over profeteert in hoofdstuk 11:31, 12:11, en 9:25-27 is een volgend voorbeeld.

In 11:31 staat: "Dan zullen strijdmachten door hem op de been gebracht worden; zij zullen het heiligdom, de vesting, ontheiligen, het dagelijks offer doen ophouden en een gruwel oprichten, die verwoesting brengt." In het Engels: "the abomination that causes desolation". Deze eerste ontering van de Jeruzalem Tempel, was volgens niet weinigen het altaar aan de heidense god Zeus dat door Antiochus Epiphanus daar werd opgericht in 168 v.Chr. Het leidde tot de Opstand van de Makkabeeën met relatieve rust en Joodse autonomie onder de dynastie van de Hasmoneeën. Daniel profeteert over deze gruwel, de nabije vervulling, maar die is een voorafschaduwning van een verre ultieme vervulling. Jezus herhaalt dan ook de "gruwel der verwoesting" in Matt.24:15 en refereert daar aan Daniels profetie, terwijl deze dan toch al zou zijn vervuld? Nee, het komt nog, zei Jezus. Het is dan aannemelijk dat Jezus hier refereert aan 70 AD wanneer de Romeinen de Tempel vernietigen, de nabije vervulling.

Maar ook weer aan de antichrist die gaat komen, de verre ultieme vervulling, gelet op alle andere verschijnselen die er niet waren in 70 AD en waarom de Apostolische Vaders en Vroege Vaders en allen daarna nog een vervulling in de voor hen verre toekomst verwachtten (2 Thess.2:4, Opb.13:14-15). Het punt is dat de Romeinse generaal die Jeruzalem omverliep zich niet tot god verhief in de Jeruzalem Tempel. Antiochus deed dat in 168 v.Chr. zelf ook niet. Hij aanbad Zeus, een geestelijke mogendheid zoals de antichrist een geestelijke macht is, geen natuurlijk persoon. Dat betekent dat alhoewel Jeruzalem wel gruwelijk werd verwoest, deze profetie nog niet geheel is vervuld maar nog op vervulling wacht.

5. Genesis 3:15: Dat de vervulling van profetieën soms lang op zich laten wachten bewijst de oudste profetie ter wereld: die van God zelf zonder tussenkomst van iemand, wanneer Hij profeteert in de Hof van Eden dat uit de vrouw een Zaad, enkelvoud, een Man, zal komen. Gelet op dat Genesis 3 meer dan 4000 jaar voor Christus was, kan het wel een paar duizend jaar duren. Pas na al die jaren kwam Jezus. Heel het OT bonst dan ook de verwachting dat Hij zou komen, de ultieme Koning (2 Sam.7:12-14), Priester (Lev.16), Profeet (Deut.18:15, Joh.1:14, Hand.3:22, 7:37), het Zaad uit de vrouw die alles vervult. En Hij kwam, want God houdt Zich altijd aan Zijn Woord. Je kunt Hem vertrouwen.

Slot

Het is weer een heel epistel geworden. Wat preteristen prediken is wellicht deels waar, of in ieder geval voor de hand liggend, dat de verwoesting van de Tempel en Jeruzalem in 70 AD een deel vervulling is van Daniels en Jezus' profetieën. Maar de ultieme vervulling ligt in de verre toekomst, met of zonder Opname van de Gemeente, voor, middenin of na de Grote Verdrukking. In 2 Thess.2 spreekt Paulus over een toekomstige tijd, zoals Petrus erover pende in 2 Petrus 3, en zoals Hebreeën 6 duidelijk maakt dat die eeuw nog komt en er nog niet is. God talmt niet met de belofte van Zijn Wederkomst. En daar heeft God een reden voor: Hij wacht. Hij wacht op ons. Hij wacht op alle verloren zonen, want Zijn affectie is diep.